4 JAN 2006

TO THE READER

KINDLY use this book very carefully. If the book is disfigured or marked or written on while in your possession the book will have to be replaced by a new copy or paid for. In case the book be a volume of set of which single volumes are not available the price of the whole set will be realized

SRI PRATAP COLLEGE
SRINAGAR.

LIBRARY

Class No. 891.441
Book No. M 26 G
Acc. No. 15982

چھاپ غلام محمد نور محمد
جملہ حقوق بحق پبلشر محفوظ ہیں

قُلْ اِنْ کُنْتُمْ تُحِبُّوْنَ اللّٰہَ فَاتَّبِعُوْنِیْ یُحْبِبْکُمُ اللّٰہُ

الحمد للہ والمنۃ کہ این کتاب مستطاب قصہ ھبھاب در عشق رسالتماب صلعم
من تصنیف سیادت پناہ سید میرا فضل صاحب منطقی قادری ساکن الحال کلاشپورہ سرینگر کشمیر

15982

الموسوم بہ

گلزارِ مدینہ

مخبر عشق

عشقِ نبی صلعم

در

891.441
M 26 G

در مذہب حق سنی حنفی قطبی داعی چہار ضرب و صلوات عشق و صفا

عشق نبی عشق علی عشق حسن عشق حسین عشق خدا

حسبِ فرمائش

غلام محمد نور محمد تاجرانِ کتب مہاراج گنج بازار سرینگر کشمیر

بحسن سعی خواجہ غلام رسول میر و خواجہ غلام محمد میر ساکنان کاوہ چک تحصیل بارہمولہ

بسم الله الرحمن الرحيم

گلزار مدینه

حمد لنش ذات پاکس پیدہ یم کرُ
ز امر کن کڈن نن جزو از کل
ز امرِ کن کڈن نن قاف تا قاف
جہان و جان روزی دانہ ماون
کرن پیدا چہ اجرام و چہ افلاک
ز صنف جن و انسان و ملایک
زنگہ رنگ کھارن از زمین نن
شب تیرہ نیس کھارن ستارہ
بجن بوتہ راز نشہ کمہ راز پوشن
ز کرمنا کرن آدم سرفراز
بہ پردہ تھاولنس در درج نزاکت
کرن پیدا ہمہ جن و ملایک
کرن آدم ز ماء و طین پیدا
متن ساری ملایک سجدہ داوِن
ملایکِ سجدہ لنش داون سراسر

زمین و آسمان از نور خود پر
جہان از نور ذاتش صبح زن قل
ظہور کہ آفتابکے تاپ پہ اوصاف
ربوبیت ہن یکبار ماون
برن از نورِ حکمت خطہ خاک
ملوک و ملک مخلوق و ممالک
دیرِ مس تھاون صدف جا لعلسی کنن
زوج پردہ پر زہ لاون وارہ وارہ
وزن صورت نوئی نوہ کیاہ منوشن
نیازس منہ دِنن لنش بر ملک ناز
چھو وردی معرفت دردی چھ دولت
چھو ماپتے وجہ کل باقی چھو مالک
جرن لنش جبھہ از نورِ مصطفا
نمی سجدہ نمی منظور تھاون
سبب یاوے نکونت کرزہ باور

۲

ادعا ابلیس گو ہم [illegible] منظور
کرن نہ او [illegible] سجدہ
خدا [illegible] از نور [illegible]
[illegible] نن [illegible] نور [illegible]
نمی نورہ نشہ [illegible] عالم
نمی نورہ نشہ دراون [illegible]

نمی نورہ نشہ اولیت و بالا
نمی نورن نوری [illegible]
نمی نورہ نشہ او [illegible]
نمی نشہ دراون [illegible]
نمی نورہ نشہ ماہ و دو [illegible]
نمی نورہ و [illegible] داون رفتہ رفتہ
ملایس داون [illegible] سجدہ [illegible]
ملک داون او [illegible] سجدہ [illegible]
سن مسجود آدم [illegible]
[illegible] داون ملایک [illegible]
[illegible]

در منقبت شہنشاہ رفعت سبحانی صلگی ثمہ الملک غفور ثانی
حضرت محبوب سبحانی محی اسلام حضرت شیخ محی الدین
نبی نور مصطفیٰ ہیں غوث اعظم ثانی الدین مودرا
علیہ وآلہ آپ ہی عنقا
جیلانی رضی اللہ تعالیٰ عنہ

سو گو نور ظہور شاہِ لولاکؐ
اَمی نورک محب پانے خداد راو
قسم تمکوی زرمز والضحیٰ بوز
اَمی رو یکُ فدا خورشید انور
ملایک جن و انس و ارض و افلاک
یہوی مقصد تہ باقی چھوی بہانہ
زرمزِ کُنتُ کنزاً معنہ ات زار
اَمی رو یک چھ عاشق جملہ انسان
اَمی رو یک چھ عاشق جزو تہ کُل
امی روگ یک چھو عاشق بلبلِ دل
الوالعزم و تمامی انبیاء
سپُن عاشق تمن پانے سوزد اللہ
تمامی قطب و غوث و شاہ و سلطان
تہ زیرِ دالوالعزم و پیمبر

نہ کتہ آسِہ ما انجم تہ افلاکؐ
کرولنس تم محمد مصطفیٰ ناو
بنی آدہ حسن و عشقس منزرہ لوسو
اَمی رو یکُ فدا چھی ماہ و اختر
فدا ساری بروئی شاہِ لولاکؐ
سوہی مطلب تہ باقی چھوی فسانہ
سپد ہوشیار غفلت تراوکن دار
جہود و گبر و ترسا و مسلمان
اَمی رو یک چھ عاشق باغ تہ گُل
اَمی رو یکُ چھو آتش قلقلِ دل
کرُن معشوق آن محبوب یکتا
کرُن معشوق خود آن جانِ جانان
تمس شاہس چھ عاشق از دل و جان
تہندہ رہبر و ہمہ اقطاب و سرور

جیلانی رضی اللہ عنہ
حضرت بزرگ سروی نور دیدہ پیر میانوی
شنودی بزرگ بیرہ پیر میانوی
مذکوری نیبغ سطلع
او نوری میاں جی محی
غوث اعظم شاہ جیلان
جناب غوث السلاطین پیران

۳

پیُٹن ظاہر از دو نور محمد
علی از مشرق جیلان یہ سرود
پیُٹن عالم منوّر تازہ گوو دین
دِتُن در راہ شرع و دوع تزئین
بعلمہ او ان نور مکرم
پیُٹن ظاہر ز روی غوث اعظم
ز قدمی اینہ اعلان کرک تام
هنو کبر گردن اقطاب اقدام
قدم گاہش رقاب اولیا شد
بہ فرماوتھ یمن یوتہ بیان بوزہ
عدم از تقدم ادی بہا ستھ
ل پیدا ژہ کر عشق جگہ سوز
دوھن وجود جدا پاک است
مراز ازتھ نار و باد و خاک است
برنجو میانوی جسم جسد خالی
دایتھ نار و بادو خاک خاک خالی

چهوچاوی جسیم شاہ مرسل
بہرادو صاف ... مصطفی چهوک
زروی ... اللہ چهوک
نبی چهو نہ اسوی ... چهوک
کرامت بیان ذات خدا الواز
بتبلیغ گویا چون ابیا چهوک
علی الحقیقی چون صدیق اکبر
بفضل در برن و صدق ...

تهنڈوی جسیم شاہ مرسل	میان خلق عالم اوست افضل
تمامی اولیاان اوست سلطان	گنهگاران مریدین ہنڈ چهو غمخوار
تهنزی طبل تا روز قیامت	ہنڈوی سارنی لوکن شفاعت
طبولی فی السمآء گفتار تهنڈوی	مریدی ہم وطب کردار تہنڈوی
سٹهاہ چهوس خوازنہ نادار مسکین	بہ لاچاری گمٹ چهوس زار و غمگین
کرمنا اک نظر آن شاہ شاہان	ومنا افضلا چهوک از مریدان
دمینا تاج عزت جایہ جائے	رٹمنا ساتہ ساتہ زیر سایے
رچهمنا از شر اعدا و منکر	نیم ورد زبان مرو قت آخر
مدد یا غوث اعظم شیئاً للہ	نگهبانی کرم از شر بد خواہ

ایضاً در منقبت شریف حضرت قطب ربانی غوث صمدانی
محبوب سبحانی شیخ سید عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ

زہ تاج الاولیا از اولیا چهوک	زہ فخر الاصفیا از اصفیا چهوک
ولے ساری چہ عاشق کینہ چہ معشوق	لگی ناوس زہ محبوب خدا چهوک
بقا اندر فنا حاصل کرٹ زی	صفات اللہ زہ چهوک نے جز خدا چهوک

بعقایدتم چون صدق و صفا چهوک
بعدل و علم ... چون فاروق عادل
حیای ذی النورین ... لاریب لا شک
بعلم و در ... در بیا چهوک

۲

بہمت شاہ و ر ملک ولایت
... علی مرتضی چهوک
با و صاف چون ... با خلاق
بحسن صورت و سیرت ... چهوک
... ولادی علی ... شمس الضحی ...
... ساری اولیا ... شاہ جیلان چهوک
... صوم ... چهوک

شاہ ہمدان پشتیبان و پنیٛن غمخوار چھیو
دریٛ کاصس لبود دار الشفا
کارٕ ہشیب شرمہ ابر برکش صفا
بیکس حق تابر چشمان افضل بعدیک وضیا
ونہ درمٕ ح پیٚپو مرازب
مصنفن بیان کمال سبو

جبیبِ حق طبیبِ دردمندان
بباغ مدح اوے میر افضل

مُریدن مخلصن دادن دواچھوک
چو طوطی دچہ قمری خوشنوا چھوک

منقبت شریفِ حضرتِ قطبِ ربانی امامِ خطانی بانی اسلمانی امیرِ کبیر میر سید علی ہمدانی رضی اللہ عنہ

شاہ ہمدان شاہ ذی شان و کمال
شاہ ہمدان مرنبیؐ راد لنشین
شاہ ہمدان دلبر شہ محی الدین
شاہ ہمدان متسکلاتم منجلی
شاہ ہمدان شاہ ذو الاحسان و عدل
شاہ ہمدان ہا مرید و چھوی زٕ پیر
شاہ ہمدان سارنی غمخوار چھوی
شاہ ہمدان چھوی امیر خاص و عام
شاہ ہمدان الشہ دن اسرار خویش
شاہ ہمدان چھوم شفیق و پشتبان

شاہ ہمدان ماہ تابان از جمال
شاہ ہمدان مرعلیؑ را جانشین
شاہ ہمدان سرور دین متین
شاہ ہمدان میکند بہر علیؑ
شاہ ہمدان منبع دریای بذل
رستگاری سُوی دِئی یِد چھوک اسیر
شاہ ہمدان بیکسن ہند یار چھوی
ناو تمشند ورد کر در صبح و شام
وارہ ناوس سینہ اوگار خویش
شاہ ہمدان چھوم رفیق و مہربان

یمن تارن بیرٕ اوراشناری
شیوی کعبہ و قبلہ مجازی
سلبیہ چھو عیش پیران فاضل
و سید دین بسر باب عشقو
جناب چھو تمس عشقو
سو مرشد زیاد مرداب عشقو
شی تاو تمہ یاد

سہ شاہ چھو مُس حال تھد اخلاق عالی
ہمگی پاہ سوی کرت بو حال عالی
بوونہ تا وصف تنشری چھو سنہ ماہو
ازان حضرت اگرچہ اسود ستور
کران اوصاف رہبر پیر دانا
کرم و دن مختصر ملکوی یاناہ

حقیقت باغ دل فرادم چھی
ترتیب نفتہ طریقت یادم چھی
کرانی زرفتنی اندل و جان
چھوات وجد بہ عشق شاہ جیلان
بعالم داد جود و داد دادہ
تا ہر دم چھو یٚتھ دست کشادہ
۲۰ آگاہی چھہ اندر یک فواہی
تا ہر دم چھ مدام یاد الہی

خداوندا یہ کرتن دل منور
زفکر خود و ماغ جسم کن منور
کہ تا دریاد تو باشم شب و روز
خداوندا عطا کن م دل پس سوز
نبی خورسند اسمان گاہ عشق کی
نبی رنجنت اسمان گاہ برقاکی
نبی اسمان بہ گرنجت ہ
چهانی داوه عاشقی چان زده
بانی چانہ دروه چانوو اصل
چهوچانوی در وچانی یاده حاصل

خداوندا مثالان چهوی مرا فصل
بروم سینہ ر شوق شاہ مرسل

در بیان نظم و ابتداء خط بہادر شوق المجاب

٦

خداوندا برائے ثناہجیلان	اگر هر موی من گردد زبانے
بسر آئین مہ هر دم ظلِّ ایشان	نخواہد کرد یک شکر بیانے

مناجات بدرگاہ قاضی الحاجات

خداوندا زہ عشقوک جام چاوم
دلم از ما سوا بیگانہ کرتن
دلم از قید آب و گل رہائی
خصوصاً از زمان چون زاشتیاقت
بهر سو ڈلیشہ چالوی جلوہ دافر
مہ ہلوم تجن دا قرب جلوہ هر سو
زہ بخشتہ دیدۂ خود عارفانہ
انت از کتم نابودی زہ ښستش حد
جمالک یم ښہ حد آئینہ کر ښکک
بچشم عارفان بخشت صفائی
بہ پیش ولیس وچهن کهاو رژو پاری

بسر زین بادۂ مستی وانہ نادوم
بعشق خویشتن دیوانہ کرتن
دلس دم نور عرفانچ صفائی
دوم هر سو چو مجنون زاشتیاقت
گر هم مہ شم وجہ اللہ ظاہر
مہ بادوم و مو معکسم راوہ یا ہو
زہ تھاوت حسنِ خود در پیش عشاق زہ
برت از حسن اطوار محمد ؐ
بنور خویش کمہ آئینہ بر ښکک
زښتش حد کنیهنہ ڈیشان ی ئی
بہ بالاو پیست نور تو جاری

بیا اے بلبل شیرین منقار
زعشق عشق باران ساز گفتار
بیا اے بلبل باغ جمالی
زکار است چهہ بہ سبز سکالی
دو ما سابعوده ولکوی می
ولبر بیا رہ و دل منی قتیج لی
لیمبر بیچارہ و دل بیدار شوخ شایہ
رتن است گلعذار است

خزه هم ژغبور وه دل بیدار گل پاک
سه تنگ دم یار تنگ شنت کلعذار اسی
چهیر بان است سلوو لوک گل ما بی
ښکلیمن باران دار
مه دو لفو چهوه دلو د
بلبل تکلیمن ښ یار تنگ دم واکا
ونن چهوی مرا قصه بہ شیرین شیرین
منه بو دنت کا شقش ستر ته ولاء
چهیر اقفصل با و بیا لو ی ابن باغ
منکها نظم با قصه چهوی پیونده کامی

سٹھاہ چھوس کنُدفہم و محض نادان
طریق نظم کر آسم یہ آسان

منجم یاری زباری آیہ می وَت
یہنز موزون ادہ می سوزچی کت

کرم ارواح اسلافو الطاف
سپُن ادہ سینہ میانوی کینہ نقشہ صاف

اجازت ہُت زپیر عشقبازی
کرم در بحر مشکل زرک بازی

غرض آسوم نہ باوُن داستاناہ
کرُن افسانہ تنزاون بیاناہ

وَنُن یہ چھوم ہیُن عشق جگرسوز
زمین ہیر کابل کن زہ ھتو بوز

دِنے رتو قصہ اندر عشقبازی
بو باوَے عاشق ہنز جانگدازی

وننُ چھوم تی یہ سارن داروئی دِل
زکار عاشقی تی آیہ حاصل

بیا بشنو زمن از روی تحقیق
دیما حق تعالیٰ پور توفیق

بیا بشنو زمن اے مردِ صادق
چھکم کم یہ رسول اللہ عاشق

دلو باوَے پوِ عشق شاہِ لولاکؐ
بروُن پننہ کن از گوشِ دراک

سٹھاہ ام عشقنی دیوانہ کرُمُت
زخویش آشنا بیگانہ کرمُت

کتاباہ روضۃ العلماء چھ مشہور
ادیانن صحیحو سبیت منظور

بنارسی آمتی تمکی مضامین
دقیق و غریب اُسوات دیرین

چھ سی در فارسی منظوم گیمژ
بصد کوشش سٹھاہ تھوم یہنز

یہ دانایان دِین میانوی حاجت
اگرچہ چھ مثنوی نظم بیانت
زعلم فارسی اکثر معرا
عوام الناس ساری گرچھ دانا

Library Sri Pratap College, Srinagar.

مگر گستاخ چھوس بر خلق ایشان
بہ چھم سوزش سٹھاہ کوشش کران چھوس
بہ چھوم سوز درونی چھوسنہ ناظم
یمی عاشق بنی پوزت گرڈھن فان
زہ ٹھاوَن عشق تحقیقی بو باوے
بدل پیدا زہ کر سوز و گدازی
چھو کھے عاشق چھوی معشوق در دوست
بکشمیری بو باوے این فسانہ
زہ چھو پیدا اگر ڈھی شوق ہمیر
بہ بہوشنی گرڈھک پیدا اگر ڈھی جوش
بیکدم دِگ زہ جامس صبر کس چاک
بنی رہبر زہ عشق شاہ مرسل
بمس عشق بنی در دِل سنت گو
بمس نم عشقنی کرُ ول دو پارہ
بمس نم عشقنی بو طاقت و ہوش

کرن اِمدادی از نکتہ چینان
رتن دانا رنی پوزش کرن چھوس
بہ سوز اہل دردان رحم لازم
متن جامن ژٹن از تن کڈن جان
کنن منز عشق عاشق وانناوے
کری بایار خود سوی کارسازی
چھو لاثانی سو در بالا و در پست
دلس سوزش وتھی زہ عاشقانہ
بہ دِل پیدا اگر ڈھی ذوق ہمیر
اگرک خون دل و جان ہر زمان نوش
ملک آئینہ پالنس سور نہ خاک
سنی در سر بنک بیٹھک ہمتن
بیار خویش واصل سوی سنت گو
بمس نم عشقنی بر سینہ پارہ
بمس نم عشقنی دِتو در جگر جوش

سو گو سلطان بلک مقتدائی
فرازِ کرم بمتن عاشقن جوانی
سو گو بیزار از دنیای فانی
بمن عالم گو عشق پیغمبر
سو گو بار اصل خود و اصل مردم
بنی ایب ورت بہ ابر زنہ نہانی
بمس نم عشقنی کرتم بانی
سو گستانہ پیمبر بہ زندہ بیباک
بمس نم عشقنی کرو بینہ صد چاک

زمانس یمی سو گو در روشنائی
مرادِ عاشقان عشق پیمبر
منگان ہر دم چھم از ذات اکبر حضرت
خدین ہنز خزانہ عشق حضرت
بیاب ہر درد خانہ عشق حضرت

۸

سودن سر مدی ارجابی بان
سوارتی ازنگس سارو دی لیہانہ
صفائی زر و بود آئینہ
ستی زر و درنگ لولاک
عشق شاہ لولاک

شفا مرضس بنوا دوادارن چھو
عشق شاہ لولاک
بتی عشق محمد
عشق عنا بنک عشق سلطان
مطلوب پیداوان
ابن آدم سو مقصود
بیار لولاک
زاول عشق ابن
چھو ربی عشقنی خدا ابن ابن
عشق سوی لو
دیکہ ان زہ لولاک

دلوہا ساقیو دردکوی جام
ہمبر دل زنی کمبر حسینہ اراسلام
دلوہا ساقیو بوزو دو جکوی منحوب
نرنجه دو فتنی کاشنوق نسب زافزود
ہمبر دو لیب منی بلوجیانی جرقی
دیھو بیل مست زرین عشقطلب
دیھو بیل سکان دباند دربایی عشاق
ای کوی بنت ال ابر درد و اشتیاق
بوقصه زیبجاب ب اسیار
لی بوقصه عشقش انجکار

برن دینار عشق آن سمن بو	ای سینن کران بو باز ہر سو
ای مشکن کمی خاران کڑی گل	ای مشکن کری دیوانه بلبل
ای مشکن کڑی سر سبز عالم	ای مشکن کڑی پیدا سو آدم
چھوان مشکس خدا پانے خریدار	سٹھاہ مول باولش در کوچه بازار
ای مشکن نیاد کم اکابر	انن بہ راه دین چه بینه کافر
بن کافر ز عشقش اہل ایمان	ز عشقش ھند ونفن صد ساله بیحاق
ز عشقش کافران آزاد از نار	لبو عشقش و دائی جمله بیمار
خداوندا بالطاف و عنایت	کرم در دل عطا عشقش بهایت
منور کره زالو ارمه عشق	به شهر دل مه ہاردم البته عشق
خداوندا برای عشق عاشق	کرم در دل عطا می عشق صادق
خداوندا مزگان جھوری بیمر د فضل	برم سینه عشق شاه مرسل

قصه پدر سیماب و سرگذشت آن گوید

دلوہا ساقیوان جام سرشار	نبر درامت چه کم گل از بن خار
جمو باہم زتاریکی گرہلو دور	رمو داله ز شب در روز بیه نور

ہرولاں و اسو ہل و ... بیاران
ہم دولت دولت سیماں سر بینه
پاہود و جہان مشہور خرید
سراسو اید اسو بوزن جحاق
بہ بنت تھاو بوو ... آفاق

9

سو انذر ہمبر ان بزسرافراز اسو
عنش از کبر و دولت بنی نیاز اسو
جلیب بلنش ناو اسو معروف و مشہور
خزانه آبی لنش گنجینه بر بی در
کنی گیفه اسم لنش مال و بخشیش
شہوران فرزندی نه ذلیقه در ...
نیو بر ہر ف اسو لنش ال نور دیده
نیو بر ہر ف اسو لنش ال نور دیده
بعفن و بخت یر سوی بر گزیده
عزیز از جان کهاو لنش ناو سیماب
دجهانه اسو لنش خوش وقت و شاداب
نصیب و ... منظور بر کسی
صفت درت زرنشعران ... بخت لنش
سو اسو مطلوب بر کسی بیگمانه
سو اسو مقبول و مسعود زمانه

زنکہ ہو گوانی وقتہ روانہ
پیش آن پدر در یک زمانہ
سٹھاہ و چھونا حسرت در دل او
دین مالس بو دن دن در خزانہ
بین بیرا غمگین جان و دل او
ہمگت دو سرو سوس دھوم سار دوی یرانہ
سین مغموم دل لس از بسی غم
نیتی دیو ہم یہ اک صندوق زرین
از ان صندوق زر نشاداں ہم
سیاہ ظہر اکین یرا نیتی و سنگین
سٹھاہ لسنہ یرا مہر سنگین
در انہا و چھونہ اک صندوق زرین
چھائی گوانس سرور خاطر
چھون مال و زر و لعل و جواہر

سٹھاہ تابان درخشان از جوانی
وَنے کیاہ رُوی آسُوس مہر تابان
تباب چون رشتۂ گوہر تسند مُوی
بین بایں ہندی خونہ آسو عاقل
جوانا نندہ بو ناہ سرو رعنا
وَنے کیاہ رُوی تابان آفتاباہ
بموئی مشکبو تا تار خوباہ
اچھن مالیس سوزن نو گاش آمتُ
عزیز آسُوس نہ مختار دل و جان
خزانن کرو سو مالک یانہ مالی
خبر کرلس نبر اندر یہ لس آسو
دو یہ اکہ گو لیپسر در خانۂ خولیش
خزانن منز بیکدم زاو شاداں
زمال و زر تفحص کرُنہ لسیار
سین واقف سراسر بر ہمہ رازہ

حسیم آسُوس چو برق آسمانی
سٹھاہ آسو خوبرو آن جان جانان
زصد عنبر تی یراس خوشبوئی
سو اندر زیر کی یرا آسو کابل
بقامت سرو نہ قیمت دلآرا
بخوشخوئی سو ظلمت زن گلاباہ
بر و گل زلف سنبل نافہ بویاہ
نہ ما جنبش منزہ سرو درامتُ
کرن لس مال و دولت سار قربان
کلید مال کرلس جملہ حالی
ونان ہاوان تمامی مال و زرگو سو
بہ دل خورم سوئی کاشانۂ خولیش
کہ تابیند زر و مال فراداں
بحال آن پدر گو یرا خبردار
کرن یامت در گنجینہ ہا بازہ

یتر چھون اسپ چھیو کیاہ تیت راز و تہم
سنتہ باز و تہم
پیت پیدہ نفرت نت منز عزیز بیان
یہ و تہم سیاہ یہ یرا نکا وت نزہ نہان
چھ زارس یہ یرا دیب راز نہانی
بیہ باو و بہ زو ہم مئی کا شادمانی
دل بمکین یتی تہ مال و زرت کال قرت
دلوی بیچارہ صندوق لس اک سپر از و الواحد
و چھین صندوق لس اے سپر از و تہم یتی عجائب آسان شرع
فتنہ چھیوم منت چھینہ سنتہ سنگین نزہ و اوت زہن نہ آسان
یہ خرابتی اندر دل نزہ و کی چھیوی کا زر و مال آسان
سو کنا کی چھیوی کا زر و مال آسان
نزہ دل فارغ بمکین چھون زین یر بکانہ
منزہ وہ نے بو و انداوانہ

مستہ پیچوتشن افواہ دوان

حلیبن ژان انکار تہ دوقفتن

ہبھالسب بہ جرن ضرن شمیم

دویہ بم کمبہ جند ہنہ بانی سونہ وانی کہنہ شنا دا نہ

جلیبن از ری کران جلدبنت تہ بوخشاربہ بوفانہ

جلیبن دریان ازاوگس اود سوناوہ عبال

سیتی سنبوہ منتن ژ اون تمام تمسن سوتان

سیتی سنتن ژ ہت کران تہ چھین ویس ستوتال

سیتی سیتی چھلبن ست فوران ویس دو دوان

ہوگوسیرں زنتیم از نوہ ریس سو نارک

دیسن ازنگار فی دلواران بیجتر سم واو رک

چھو یک صفحہ در آن اے نورِ دیدہ | زچندین سال نزد ما رسیدہ

لِکھت تت منز چھو از بکیمر دناماہ | ادب تراوِت کرُن ہتوم کلاماہ

بنامِ آن حبیب ذو الجلالی | کلاماہ بد کرُن از بدسگالی

خدا کرِنس دہان از خاک آلود | بنار آسِن مدام آن شوم و مردوُد

ادب تراوت کلام زشت و ناپاک | دہان از حد سو گو ملعون بیباک

سو از بوجہل و ابلیس آسو بدتر | مِتس لعنت پوین ہر دم زداور

پس انگہ دپونہ ہبھالسبس دگر بار | گمان ژہی ہیھو گرٹھن کر چھوی سزاوار

ژہ آسُن جان با افکار خود را | ژہ آسن جان اندر کار خود را

بدل سٔوبی نہ دِن جای اَت گمانس | مہ سن ہرگز ژہ اَت راز نہانس

ہیچھوان از عالمان دین خود را | پزہی ژہی اے لسپر توریت چون ما

زعلمِ دین خود واقف گرژھک یام | لبک در ہمسران خویش اکرام

گرژھک یامت ژہ واقف اندران فن | زعلمِ دین بنک واقف ژہ چون تن

زرمز این سخن یامت خبردار | گرژھک چون پن من ازین شوریدہ اسرار

بگفتار جلیب زشت کردار | اثر گونہ بمتس در دل پدیدار

بدل ہبھالسی گونہ ژرایت | زگفتارش غمین گوے نہایت

11

لمتی آگوبہ دلوارن فرش

یھوی آن تیرہ دل گوشت و ہبھالب

بھوی پیغام گودر گوش ہبھالب

کمر اسیبھالب اکون مست و بیہوش

جلیبن گو منن چھو کر جام می نوش

بہ بورِن گو خزان کن روانہ

سیتی مسرور آن مرد یگانہ

بصد شادی دل ہبھالب مسعود

تیزی گو سو گارن راہ مقصود

اتھس کرِتن پیغمہ لوردن ژیک ژاوان

سو اسو از نور و تابش لگاہ تراوان

پچالا کی ازنت گوتت مکانی

پنتن جای آسی تت راز نہانی

لوگی صندوق دز گوپنز زرفار

پچالا کی سو مرد معنی بیدار

ازان جلوہ می نمود و عاشق شدن و گریہ و زاری نمودن

و شعاع لمعات نور پر سرور

صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم ناظر بود

کہ بنام حضرت رسالت مآب

دیدن بابہ بہاب یک باب صندوق

شدہ پیدا در و شش تہ

تمی نورہ دو چشم میرا عشق محکل

صندوقس کن شپقوی گو دورہ لالاران
سر صندوق زرینم و چھو گشادہ
شمع شرمندہ گو از نور صندوق
تمی نورنشہ شرمندہ مہتاب
چہ جای آنکہ خورشید جہان تاب
ازان نوریکہ از صندوق افروخت
تمی نورہ دست پی سار گفار
تمی نورہ سو کسرا ازلس پیو
تمی نورہ دست پیو قصر کسری
تمی نورہ سپین داربن خوشحال
تمی نورہ سپین گیتی بہ ہستی
تمی نورہ سپین شید تفینک
تمی نورہ زنار گل آو فیرت
گل ذات خلیل از نار نمرود
تمی نورہ گل ہمھاب بیتاب

وچھون دوری سوبز آسو نور باران
کھسان نورک شعاع نت زیادہ
بتابش آسو تابان ہو صندوق
خجل خورشید و انجم رود بیتاب
ز عکس او و گموت بز آسو بیتاب
ہزاران سالہ کفر بکی زبان سوخت
تمی نورہ دند پی سار زنار
تمی نورہ جہان منز و لوکس پیو
زینہ گونار فارس دتہ برجا
تمی نورہ سپین کونین خوشحال
تمی نورہ سپین سیتی بہ ہستی
زخار کفر فل کم پوش دینک
تمی نورہ زخار گل آو نیرت
تمی نورہ سپین محفوظ و موجود
فلت آو ار حبیب زنشت بے آب

و بوما بلبلو بن نغمہ پہ دار
بلک عشق پیکن زہ دو پہ دار
دچھائی پہ اشیا ہیو جلوہ یار
جلوہ تو عاشق گوہ گوک شمار
زہ حق روی او از غار دی بین

۱۲

غلامی پہ طرف گنزار و نیسر تپ
نسیم دل تنوا ای عاشق یار
و بو عشق ازان سہاب بیمار
ولے بو عشق ازان صندوق انوار
دچھون پابت ازان مہر انور

وچھون نورک شعاع از سرا سعد
دکھان آک صفوت سوتی نورا سعد
و پچھائی نیش آک زندہ آسعد
سو آسعد دینور دو نانش بے بہا بت
وچھائی گو دیس کانس منز نداینت سو تمن
وچھون نت زانہ عینی بیار ز خط نعیب
کلمہ لا الہ الا اللہ نسایان دان
محمد رسول اللہ سلیمان
کمصت بیایت او صاف سلطان
سماری علیہ السلام شاہو بان

بنہ دیکھی سشاہ یو پیشنہ محراب یا سر باہم
تہنڈ ابرو بین پیشانی سلطان یا دل
ازان پیشانی او لوح محفوظ است ابدل
جبین چھوک ہیں مظہر انوار قدرت
تہ یا مصدر اسرار وحدت
سشاہ یا زک چھپ بنی آرائشیان
یا لا اثر نہ پیست اندر میان وان
یا لبب عقیق یمن آسمانی
پیچ جان یا پارہ

لکھت بیہ آسوتت حضرت پیمبر
محمد مصطفے محبوب داور

تیمے کان سخاد جود واحسان
تمی عالی ہم دریای غفران

تہنڈوی روئی از خورشید رخشان
فدا رضوان تہ شید احورہ غلمان

کرانی الکتاب نوز ہر آن
ازان روئی مقدس ماہ تابان

زنور روی معمور عالم
زنور روی او مشہور آدم

دیچھون پایت عذار شاہ خوبان
گلابن رٹ بدل سرخی بیک آن

دوان شمس و قمر گت تت عذارس
چو پروانہ بھر دم نقش نگارتس

سشاہ آشفتہ خور از روز تا شب
زشب تا روز مہ در سوزش و تب

دوان وان تت عذارس ہمچو مستان
چو ماہ و خورستارہ از دل وجان

زحق او سورہ شمس و ضحی ہم
بشان نور روئی آن مکرم

دو چشمس مست مازاغ البصر دان
نگرنز نرگس لوتے در باغ حیران

ستوبن سرمہ تمن چشمین زمازاغ
تہ دلشت ہر نہ در جنگل رٹت داغ

تمن زلفن سیاہی چون شب تار
زحق تعریف چھوک الیل اے یار

چھو آمت اشہل العینین چہ نیکو
صفت ہنڈی بجلہ اے سخن گو

دو ابروش ہلال عید میدان
بران از قاب قوسین است برہان

بربزی شفق اید
جلب اوپر اریک سنگار
لب زرار پارہ زان شمشیر
دیچھاوی عاشقو دلو جان شیرین

۱۳

دل بید پیسن یا غصہ ہم دوش
ز ضربلش یا م خون بلبلش جوش
سشاہ در سر بزرگی لش ابرس
کہ تعریف از علیم الہام چھوکہ پس
دلیل عقل پیش عاقلان است
چنان از سر بزرگی لش و جان است
ادسے ابوان یہ تعریف خوب شایان
بفرق اسکہ کان عقل و وجدان
سشاہ ابو نہ تن ریش آن شاہ
زنکتہ الحجہ کن تو صفت آن ماہ
دہان پاک آن محبوب خوبان
کہ اللہ مصدر انوار یزدان
بتو صیف دہان شاہ لولاک
چھو امت سورہ لون زاہد پاک

کلامس منز نہایت نور برسان
درِ مکنون ازان حسن و جمال است
درِ مکنون چھوکر در حسن و زیبا
چھو آمت گردنہ پا کک صفت نور
صفت جید ز تو کیاہ عاشقو ولو
لبسی در نور و تابش بیگمان است
خزانے سینہ اش ز اسرار یزدان
عریض الصدر وصف سینہ او
دچھج صافی نہ پہنائی مقدس
ز آئینہ تمن یزہ صاف سینہ
صفت بسط الیدین چھوک دست پاکن
بجر کیاہ دست پاکن بسط رتیبا
فراخی لتش شہس کیاہ دست پاکن
بلند آن پای او اندر زمین است
سنیر آسو کنہ زیر پا نمودار

ز دندان شریف جانِ جانان
نگر از درِّ دندانش مثال است
برابر با درِ دندانِ او را
صفا از سیم و ز مہتاب پر نور
بوصف گردنِ پاکش ہمو الو
فزون تر از مثال سیم دان است
بلا شنک آئینہ ز انوار یزدان
ز وسعت معیشتش میخوان و میجو
الم نشرح لک تمکوی صفت لبس
چھوکر اصلا ز اعدا ہیچ کینہ
گران دار و ہمو سیت سینہ چاکن
بلا شنک حمتنک جو دک زه ۲ دریا
گرانی پردہ پوشی عیب ناکن
دگر ہموارہ نزد اہلِ دین است
ز بالائی و پستی آسو ہموار

شوبانی قامت رعنای آن شاه
درازی منزه ز زردونه زیاده کوتاه
توسط بلکه در بالا برابر
دل و جانم فدای آن سینبر
وسط آیست سو قدش آسمن ملاطن
یوانی در نظر تھد وقت رفتن

براغ تم قاندر ز تو ندر دو ا
ز گلزار قدم سر تازه سرو ا
چھونت تھوتر و شمشاد و صنوبر
برعنائی و زیبائی برابر
چھان تن کن گرھان بپہائی من
سہاه آراسته آن سرو قامت
جرت ز زمین از عرش اعظم
سہاه قد پای آن سلطان عالم

۱۴

نوبت ناشب شمس و قمر راه
چھونے سایہ لقدان شہنشاه
نظلِ ذاتِ داور
نہو دا او سیت چھونے سایہ پایدار
نوی سایس لطف و عنایت
گمران سایہ دلبر است

برای عاشقان مرحبا سرسبز نصیب
مبارک مرحبا صد مرحبا آن محبوب حوتب طبیب
دچھوی ہم عہدان آفرین لبش لنش شیرین وا حلا
ہمیشہ صد آفرین بر نوش لب آن شیرین داود ہو سی
سکلامہ لو روست لب چون داود ہمو
کلام او ست عظیم است
کلام او کرد قرآن یزدان کریم است
شده نازل از یزدان

چھوٹی بلاو اسطار سی درہ نشیب
رہ پند جعبہ اگرہ بیر مٹی بارہ نشیب
صلاوفدار ز شوق شاہ چھوٹی بیر وقتی
بہ سینہ انگاران چھوٹی بیر
ہر نیکا ان عشقعمست عشقعی
حققعی عشقعی

کلاس منٹ حلاوت زیادہ آسکھ
ہندوی دین بر حق ناو اسلام
بحق ہادی ہمی لوکن باحسان
دوانی طعنہ بُدوے آس بدخواہ
خدابن رحمۃ للعالمین لس
توے چھوک رحمۃ للعالمین ناد
سٹھاہ غمگین کرک مسرور و خرم
کرک عشاقنی ہندل سٹھاہ شاد
کرک عشاق ساری چست و چالاک
دزک سارن بیکدم کامرانی
مگر افضل چھودر اندوہ ہجران
زدرد دوریٹی اندلبر جان
بموت بر خاک دتو مت چاک سینش
مہ اندر عاشقی اے یارِ معبود
مہ وا لوم جان برلب جان جانہ

سلام از حضرت یزدان وا ژکھ
ہمن در کعب زیدان آو پیغام
خلاصی دہمی از جہل و عصیان
گرتھن ناخوش ہمش آسونہ زاہ
لقب ہنت سو زمت روح الامین لبس
ہمِش لشِ آوییں غمگین سو خوش دراو
کرک آزاد از نارِ جہنم
انک از غصہ اندر فرحت آباد
دلن منٹ بام سارن جلوہ گرانگ
بجلوہ دزکھ سارن زندگانی
زمہجوری گہی افتان و خیران
بموت از عقل و دانش دیدہ گریان
دین روحی فداکش نازنینش
نہ گرنہ منٹ انتہ بتھم جلوہ گر زود
مہ دمِ شربت ہمہم تن جان جانہ

پوش ان اندل کرد دیکا کی غشق
پوش ان اندل نہ ہی غشق صفت
پوش انا اندل کرک بنزل غشق
صفا نظر عشق و سو الوان چھو و لیس
سٹھاں دین تو سو الواں مشکل
ستر ھتان ہی آسمان صرح
بیان عشاق ہی چھوک سکار ہا

١٥

دل پژمردہ ئی چھک زندگانی
بنانی درو و عالم کامرانی
گرتھان آسمان چھوک و شواری دل
بنان ارزان چھک ہم یاری دل
خدابن جام سرشار تجسّل
انون اندھر اظہار تجسّل
تعالی اللہ چہ قدرت ناو ذاتن
لکس یاری ہمن عالی صفاتن
کرن پیرا و قدرت سا ہر حسن
دن تحقیق ابیر و لشہ بنادن چا کر حسن
سٹھاہ آزتہ تو قیر
کرن سارن جہالن مز تو شبیر
لہ نادر روی پاک شاہ مرسل
سو جام حسن نادرن نظر سرابر

بیان حضرت عائشہ رضی اللہ عنہا در جمال حضرت محمد صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

بنک زرد در نظر یکدم پی نگاشی
بنک کھہ بہ کھنک بر دل چو نقاشی
ڈونن باغ و ماس گل گلشن خار
ھنس حسن تری افضلا لار
کرن قربان سر و تن بنے وسیلہ
ھنس ھنس و ندن مال و قبیلہ
جھولام ر ناز نوٹی در کوچہ بازار
ھنس حسن پی تی لاگن جیدار

ژنتس ان پٹ پیم می اک حکایت
مناسب تی بیان کرونی نہایت

۱۶

ڈٹن لتش پادشاہس تھو تجمل
وچھت سوی حسن عاقل عقل لتھہ دل
وچھت آن حسن دلکش حسن یوسف
وچھوی یم وصف حسن روی یوسف
زلیخا از زلیخائی سپبز دور
سپبز بیہوش دل از عقل راتس و
بعالم گو تسند افسانہ مشہور
وچھوی یم حلیہ حسن محمدؐ
وچھوی یم وصف شاہ آن شہنشاہ
وچھوی یم حلیہ حسن پیمبرؐ
وچھوی یم حلیہ ختم رسالتؐ
وچھوی یم حلیہ حسن رخ او
کسی را اینچنین حسن و جمال است
وچھان او تیس چنین حسن جمالی
تیتھس ستھس کرن جان نثاری

سپین خیران و دیوانہ تھقل
تمامی زر سپین یکبار گے کل
ستھاہ در منده گو اندر تا سقف
ہمتس گو دل یقیناً سوی یوسف
یہی یوسف سہ سودائی سپبز پور
تیھوی دلدارہ نی دیدار ماوقس
سپین لتش خاک یہ وے آتش معزور
سپین ایدل بجان عالش چہ گردد
وچھان گرتھہ غورہ سان ایدل تیش کباب
ہمتس کر جامہ صبر ک روزہ در بہ
ہمتس و ٹکھوسوز در دل بے نہایت
ہمتس سوی جلوہ گر ہر دم بہر سو
اگر دل می برد برو ے حلال است
اگر نہ دل دھد بر و ے وبالے
تیتھس محبوب جانس بوپاری

کنین دل تازہ پاوے وارہ نوبر
آن دلبر تازہ دل ناچار سوبر
کر دوری حضرت ختم رسالت
حسن سمان ناحق کفر و ضلالت
محمد صاحب نور افشان
بھینت آس منھن سلطان ماہ تابان

بھینت آس منھن سلطان بہ جو اسپاہ [illegible] سعود
تنھ پھیرین یوسف جملہ [illegible] شاہ [illegible]
وبال از حسن تھ سر گوتھ یک عائشہ [illegible] دیدار [illegible]
سپنہ اندر گو تتھ پاک ثناء نعل [illegible]
بجر و دل تنہ وران ڈول آن [illegible] ماہ تیبان
وبال بب عالتیب ونتیب فراہ [illegible]
نصیب مہر و دعا ان [illegible] عشق معلا
ود یبنہ نعتیب [illegible] تنہ تنہ
محمد صلی [illegible]

نیب عشق نئ ی دردل سنت گو
بیکیم هوش نهٔ چس لش هیت
یل لش کر هٔ ند اولن شهاه بای ی
سیب دی آ یمیه پاٹس عسلی ی
نین دردست دو دان صفحهٔ پاک
نهون باصدی بر شیان شنان
سوی بارگاه خاص احمد

غزل خواندن از سهاب بیتاب در عشق حضرت انتخاب

بہ کشمیری تمکو معنی بوباوَے	کنن مشتاقی تی والتاوَے
کنن منز مصر کین لوکن اگر زاہ	گرٔھن وصف حسن آن شہنشاہ
نمی کر نقد مال خود بہ یکبار	یتی یوسف دِہن نھن خریدار
اگر تم بوزہ ہن حسن پیمبر	دہن تم نقد مال و لعل و گوہر
چہ جایٔ نقد مال و لعل و گوہر	شنید ہن پٹہ دِہن اَن جان و دل و سر
زنانو مصرہ چورٹ کف بیک آن	وچھوک حسن رخ یوسف چو پایان
اگر وچھہن نمی از صدق و ایمان	بروی حضرت محبوب یزدان
بجایٔ کف کرہ ہن پارہ پارہ	دل دیوانہ گرٔھ ہن بیقرارہ
دلن ہنن کرہ ہن چاک در چاک	لبسر لدہ ہن زاندوہ خاک در خاک

حسب حال ہجاب بیتاب در عشق حضرت آنجناب صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

دلا از عشق حضرت سینہ برتن	نہ ٹھو صبر ک پھرن ہرگز نہ برتن
وچھوی ہیچا بہ نی آن صفحہ یامت	اچھو بہ پاگیس تامت قیامت
وچھون یامت ہو اندر لغد و نازِ ش	کرن جان و دلس بیت سازش
بشاخ عشق شاہنشاہ لولاک	وڑو پراون تہ زاون دردی پاک

در عشق حضرت
ییمہ ہاوم روی ای محبوب یزدانہ
ییمہ ہاوم شہاہ چھیم دیدہ گریانہ
ییمہ ہاوم روی تا یانہ

۱۷

وچھان وصف رخ پاک
دلس از ہوش نہ طاقت
عزرام گوس دیوانہ
ییمہ ہاوم روی تا یانہ
وندس سرو لطفی ردیپس
جگر داغ بلبل گیسو پیس
نگار از چشم غمزہ سرانہ
ییمہ ہاوم روی تا یانہ

ییمہ ہاوم نرگس جادو
دو چشمن
دو ابرو دیت
دو زلفت کی پیچ پیچہ
ییمہ ہاوم روی تا یانہ
ییمہ ہاوم زلو سنبل بو
گن دیوانہ چھوس ہم سو

Sri Pratap College
Srinagar

ژه دلبر مه ناوم روی تابانه
وچهوم پہ بیمن اک علفوکی لالہ
شچهوم دل حسن شمارن دزنیکسانه
چهاگی روشم تارن ناوم روی تابانه
ژنجهم وازی مرجانه
ژنجهکه اینس پرانی
سکه تیم کل یہ چانی

بیمن اک دماه ساله شمس بوپه دوانه
مه ناوم روی تابانه
مه بولن کرمه سیپاره بوبولن کرنه اواره

یو ژهانڈت لو لکے دانه
نگاهی یا محمدؐ کر
فو لم دل چون گلستانه
دَوُم سینه دتم دیدار
سبنے تازه مسلمانه
توہشدِ لولَن کرمن سوُر
بکوه و دشت و میدانه
سمائی یا زیبتی ما
چهوہم دلکوی مه دردانه
چهوہم کت شایه می یادوم
لگے نا دس بو قربانه
بکف ہت دراس اے دلدار
لبت کنه ماه کنعانه
شدم با موی تو لبسته
زضرب تیر مژگانه

مه ناوم ردی تابانه
ژلم یکبار کفرک زر
مه ناوم روی تابانه
ژلم کفرک دِلس زنگار
مه ناوم روی تابانه
بهر سو چهوم توہنڈی نور
مه ناوم روی تابانه
ژه چهوک اے دلبر یگانه
مه ناوم روی تابانه
شراب وصل خود چاوم
مه ناوم روی تابانه
به لفقد جان در بازار
مه ناوم روی تابانه
شماهی گوم دل حتم
مه ناوم روی تابانه

بین سنیم مه یگانه
ناوم مه روی تابانه
چهور فضل باشق روین
شدم شفقت سوبت
شدم ارشک با عه ربشانه
وزن ناوم روی تابانه
یہ ناوم وسکه وان

عرض کروان ابسطان یکی برتخ
کجه بوره لفور حضرت جناب
صلی اللہ علیه و آله و سلم
وه بلبلو سمه نغمه ساری
ن هجاب شرن عشق باری
چهوکی ایسطه بی اران ضعیف یک
و چهنه وصاف حسن شاه لولاک

بہ سر راو مرصع زنوابش کلافت وزینش
بدل ہی نار عشقش بید وچشم حوش
قرار و صبر زاندم برکشتہ بہ باد
عشقش پتم وروں دل ہوچھ بہ
طبیب درد مندان جہ سیکہ بی
حبیب حضرت شفا بیمار فی
کھیپ چھپ کس طبیب درد مندان
دل نیز پیرہ دردہ بیماری کس ثناوان
دوا اگر ماہ چھپ کس غمخوار بیمار وی
ہ لے دوا ماہ اگر ستہ بیمار وی

گیس بر پا قیامت ہوش لنش دل
دلش آشفتہ شد بر بوی احمد
کہ اے سلطان ول شد سینہ ام چاک
مہ گو مستانہ دل اے دلبر من
مہ چانے لولہ چھوم دل وزنب تاب
بجی باوم مقامت از کجا ہست
چھو ہم کت جایہ کرہ تم دل مہ ضایہ
چھ ما بر چرخ بالا جای چانی
نہ ما بر زمین آرام گاہست
نہ دریا ژہ ما جائی اقامت
کہ تا از وصل تو دالم مہ خوشبوی
زوصل خود بکن خوشبو مشامم
زہجر تو ستھاہ دل گوم افگار
مہ لولن چان کرہ نم پارہ پارہ
چھو سی بیخواب خور لے جان جانان

دل شیدا چو گل تازہ ہمنش فل
کرن فریاد وزاری سوی احمد
زہجر روی تو شد دیدہ نمناک
مہ گو دیوانہ شُل اے دلبر من
مہ چانی ہجرہ دو شوے چشمہ پر آب
تہند جائی اقامت از کجا ہست
بو فقیری جایہ جایہ چھانہ مایہ
ملک خدمتگری چھی ژی کرانی
سپنت جن والنسان خاکراہست
تیے روزنت در وماہی سلامت
مہ دالم آب رفتہ باز در جوی
زوصل خود بفرما شاد کامم
زعشقت چھوم ستھاہ در نالہ وزار
مہ لولن چان زولم سینہ پارہ
چھوسی بیوُنت بتاب تنب زہجران

درد بر زنبد ستہ دیدہ امر استہ بیون
ز اندوہ بست ول من ستہ ہون
بستہ خشتیہ ھیم از اشک الود
دردوبر عشق بوبیاں دردکی کاردو

19

بہ پیرہ دردہ نالہ لالہ زار دے
گلالہ پان چھوم بحال بار دے
اچھن مہ گاش سور پوم چانہ لولہ
دلوم دب خانمانس چانہ بولہ
نگاہ ہے از کرم فرما بحالم
رحم فرمای اے سردار عالم

مہ زمین افتاون بیچھان بناب
از شوق حضرت الجناب صلی اللہ علیہ والہ وسلم
چو عاشق کرد عرض حال خود را
سوی معشوق خود اشک بیت
ز دیدہ اشک باران اسوزن خون
سو باران اسو تہ ماب چجون
وتان اسو ولزاری لنن نگار سی
روان اسو اب بہ پر لولہ نار سی

کرت وادیدہ تہ سر طعنہ تن نام
زروی قہر مالس کن وچھون نام
دپن مالس کرے کذاب پڑ زور
کنز چشمان نو حق چون دلن گوڑ
دحم کر زہ کری یزدان مولا
ہجر ایت ہجر کُر دریا واصلا

کرن بیدار یا خوار شاہ خواب
سنھاہ بوسہ کرن بہ روی بہار
یکسی از دیدہ یچہ اشک سیلاب
نظر یا بت کرن بہ روی بہار
بہ بورت کوسیہ دل پتہ بکدر
دوخل بت باجہ اسا روی مراسم
طبیب زہ ثبت چونی بت پیر ابو
زنال ان پیر ثبت ہجر ابو

گہی با آسمان آسوی ونن زار
جفا کاری کرُت می ناتوانس
بوکہ قفس خستہ خاطر لبنہ در دام
گہی واوس ونانی آسو فریاد
ہیہ پالس مہ پاوت ہائی افسوس
خزانک باد لاگُن مِی بہارس
گلاب آیت بو کر قفس خستہ بلبل
بو آست گُل تہ کر قفس مردہ بلبل
مہ ماوِم روی دِلکے باغہ لالو
تیھے پاٹھن ونان آسو ولہ زاری
گہی سوئی فلک لسنہ آسو فریاد
زلس زاری دِست پیو بر سر خاک
یکانی موج آلیس سیت ہت دِلی
بہوشی تو لاک ہبھاب تیتاب
پدرلس آسو تہ بدکار بدخواہ

کوہ اے آسمان لاگُت ستمگار
کوُ ذرانت ہجرِ می نوجوانس
مہ زولت سینہ کرُ تھم مندنن شام
کہ اے باد صبا کرتھم مہ بیداد
مولیس عشقن گنی یم رای افسوس
پرازہ ڈوٹھہ ترادُو لالہ زارس
تزو نازس کرُت پڑ مردہ سنبل
کوڈ کرھتن بو بلبل دوُراز گلُ
مہ کرُ دمت دل چھوِ می آخر حوالو
زدیدہ آسو کیاہ لسن خون جاری
گہی واوس ونانی داد و بیداد
سیٹھن بیہوش تراون دردِ چی باک
تولِت تمہ جایہ نقاوک داڑہ برجای
لسن آسو خواب و غور گومُت سٹھاہ خواب
تھوک دریش اوان عاشق شاہ

٢٠

زہ چھیوک کذاب پیر زور و ریاسار
بہت سینہ زہ چھیوی از سینہ زار
ہبت پیر شہید اے کذاب پاک
تھوت بتہ پیر پاک شاہ لولاک
لنتہ مہ نامہ پاک پیر و زمانہ
زہ چھیوک فرعون و نمرود و زمانہ
زہ چھیوک ملعون و مردود و زیانہ

تھس پیر پیٹھ چھین پتہ زیان
لہبت تہ ہیبت چھین الخ آسو ثمود و لنب سکا
بہتن ثمن سون کبر چھینیس چھین سو بیہ کا تہ زار
وچھنس تہ مہ دی تہ کاب بیر پہ سیب سبب کرن زہ
ستر زیان تہ ہبھاب سلیمان تیمان سکا ان مروبیکو

سٹھاہ آزار و تولش ہم یزیدان
دراں دم التفا گاز یہودی
اکس حارث بن اخطب و بن ناو
تریم آسوک ابولبابہ ایدل
دچھوک یامت سو سہاب نیکو زاد
دچھانی حال نشتند اگہ حسرت
پرلشیان حال ڈیو ٹھاک بام سہاب
برزھوک یامت بمش بدرو لعنتیس
جلیبا عیب تری چھونیا گھرھانی
بتھس لو کیٹس نشتہ کیاہ چھوک رٹھانی
امس بخوس کران چھوک ظلم و بیداد
دلوک فیرت جلیبن از نصیحت
جگر زولم مرام طفل صغیران
کدٹس بو جان ونکو از تن و سر
کہ احمد را بدل اقرار میکرد

سٹھاہ ہر کوم صبر بس ہم سعیدان
جماناہ وارثا گہ تتو برزو دی
ببیس کعب ابن اشرف باد زیہاو
بجانہ گی جلیبس یم تزہ وا رسل
شکستہ بال اندر نالہ فریاد
بدل اگ رحم برحالش بکبرتت
اچھوکن آسو ماران خون زن آب
جلیبس کینہ خواہس تہ کمینس
بتھس طفلس چھولو لاین پرانی
امس زجر و ملامت چھوک کرانی
پرا مارن بمشت و چوب اولاد
زھریہ کرتو بکار خود ہیووت
الفو پتنو بمہ ساتہ بو پیسرن
کرن مارہ اکی وارہ بہ خنجر
زوین خو لیشتن انکار میکرد

٢١

یہودی قوم را سردار مایم
یہودی قوم را سالار مایم
یہودی قوم را ہم مقتدا یم
یہودی قوم را ہم پیشوا یم

بمہ دل بیدرد گث بیمار و افگار
بیمت بیقرار و خستہ تہ زار
بکرم وصل آن محبوب دادار
دو ادرد و دیس کنہ چھو منہ درکار
دوائی دل چھو بردم وصل دلدار
بمو اتی دل چھوتی سوی آن یار
مہ چھوم دل سوی اندلدار جانی
ونڈس پادن زر و مال و جوانی
چہ دلدار است دلدار خدا سوی
خدا لیس از دو عالم مدعا سوی
محمد مصطفیٰ شاہ دو عالم
تنزوی وصل عشاق چھو مرہم

رباعی

دوائی عاشقان وصل محمد
شفائی عارفان وصل محمد
مراد و برگ و سامان دو عالم
مراد آگمان وصل محمد
بی من بی گمان لبیں کی خور

زھنو تھ تراوت پتن دین اب وجد
ونوک ہیھایہ نی فیرت بہ یکبار
نصیحت مہ تو ہنز چھمینہ موافق
تہند عشقن مہ کرنم منز دلس جای
بدل عشق محمد مہ سنت گو
سرم از جان و دل احمد مہ بالکل
کرم عشقن تہندی سینہ بریان
کرم عشقن تہندی پان بیہوش
زدست می ہوشہ دلچی راو لاقم
سٹھاہ آشفتہ چھوم گومت دل جان
مہ راوم طاقت و رفتار و گفتار
مہ راوم خواب و خور تراوم زر و مال
مہ نیونم ہوش و طاقت تمن نگاران
ذلیل و مضطر و بیحال یژ گوس
پریشان دل گمت چھوم سینہ بریان

اگر زانکھ کرانی چھوک سٹھاہ بد
بیو بوزِ وکنو لے یار و اغیار
بو عاشق چھوس بر آن معشوق صادق
گنیمز چھم تہندی دینہ چی رای
بدل نقش محمد مہ کھنت گو
کرم اقرار دینس بی تامل
برم از حب دین او دل و جان
ز حب دین او چھوم در جگر جوش
رہ عشق دو فائی پراو دردم
یہی دیدار آن دلدار خوبان
بخاک تیرہ بیومت چھوس نگونسار
بمت برخاک خواری بی پروبال
نشہ خوبانی عالی دفتار ن
علیل و ابتر و پامال یژ گوس
تنم بیمار و جسمم گشتہ بیجان

شماے ناصحان لبی کی خور
پہ بند بہ ازان نصیحت بوزنیہ بہ
الکینہ نصیحت عشقس کنیہ منہ یاوو
نصیحت سٹھاہ زونس چھوم آزردہ ناطر
وتہ بدہالی چھوم بیر ازلفبار طاقت
نصیحت بیہ بوزس درد دام عشقس لگنہ
ومہالی چھو بس مس اندر نصیحت ... [illegible]

مہ چھوم لبن نام احمدؐ حرز ایمان
ہمتیں کیاہ غم ہمیں غمخوار پیو عشق
مبارک مرحبا لش لیں تنسند شوق
ہمتیں آمنت الہی الحق خدا چھوی
ازین سوز و وزین صدق و صفامی
ہیم می فرش جای عرش و افلاک
چھوسس مضطر نظر بر حال تر ادِم
ہمتیں کیاہ غم ہمیں احمدؐ اچھے آو
ہمتیں کیاہ غم ہمیں تیھو آئہ سردار
ہمتیں چھوئی تمندوی صدق و صفالبں
سو فل مانند گل خندان و شادان
مراد مج و تھے نمی لٹب در دو عالم
سو گو سلطان اقلیم لعبت تی
ہمیں پیو نام احمد بر حسب گر خار
ہمتیں ہرگز کلیں کر میوہ آسیی

مہ چھوم لبن نام احمدؐ دارو ئی جان
چھو کرلش اہجر لیں دیدار پیو عشق
خدا عاشق ہمتیں لیں چھوی سو معشوق
گمت نہ از محمدؐ لیں جدا چھوی
دیم دیدار ناگہ مصطفےؐ می
ہیم یامت نظر بر شاہ لولاکؐ
برحمت در دو عالم مولہ لادِم
ہمتیں دون عالمن ہند آرزو دراو
ہمتیں کیاہ غم ہمیں ہیھو آیہ دلدار
ہمتیں چھوی سوی محمد مصطفےؐ البس
سپین لش در دو عالم کار آسان
معاد چ کنہ ہمتیں نہ جمش اچھو ہریم
زتاریکی سو گو اندر صفائی
سپین در ہر دو عالم حال او تار
ہمیں بیجا علی ہند شیوہ آسیی

درن سنگل شقاوت لیس بزرن ما
سبب در سینہ کینہ زان صفا کا
بدنیا و عقبی گو سو سوا
سبب ہے من و انی نہ سو اصلا
بدنیا ہی لش سین ارای سو کودود
سو نج ہے لش ہوان ابو جہل مردود
سبب ہے سینہ نھیں ازدل و خواری کا
سبب لعنت تھو شیطان
سبب بجا جملی حاصل چھو برام
سبب بجا آئی حق دردو عالم
سبب نقض و عداوت
سبب آسی خصم شیوت
ازان سلطان دین حاصل ازدنیا
سنہ آونہ حاصل عقبی
سبب شہ حاصل او

٢٣

سو پیو بر فاک و خواری دو سوزی
ہمتیں پیا لعنت یزدان جہ جاری
ہمیں از نام پاکش راحت دل
ہمتیں دنیا و عقبی دین حاصل
ستھار حق تعالی یاوری لش
بدنیا و عقبی اشتری چھیں
گراہی ہم اتر کو سوئی شہنشاہ

پرم پیو ہیں پیک فو ادوم
غنچو و دوم ہوشی عشقو کی جوشی ظام
رحمت ادیبینہ سینہ ہام
خداوند ابرای آن کرم
بدم بیسنہ مژگان چھوی میرا فضل
خداوند ارحمت شاہ مرسلؐ
خدا سوی اسو ذاتی شہ فرہ کو تاہ

رحمت اہنوں بجلی گویہ گویہ
از دو ماہ دو بیعت بیک منونہ
جگی پیاری بوات نور چھیتی
کھوت حور شید ورخ بیت مبین
ز مشرقی و ز غربی کالہ نہ ثانی
ترا با این جمال جادوانی

چھو نہ پیار نور و بیت برابر
دین اے شاہ خوبان ہم الوز
وچھون محبوب حق تول نا دو شتم
نبی را تنا حضرت صدیقہ پیام
یقینا کا و لوگہ نعتی و لوگہ
نبی و لو ابو جہلس و لوگہ
دوان ورہ جسی گرا ہاشمی قریشی
دین پیغمبری جم رشت لعنتی

نہی حیہ مہ جنگ پوش فو لر او	بہ عشق چوبش د تو یم زخم بلراو
چنان جی کہ جان بایاد آنجان	ہمی باشد بہ روز و شب بہر آن
ہیم در سوز جان ای خالق جان	دیم یا منت نظر آنجان جانان
چو پروانہ کرس قربان سر و تن	سو شمع روی او باید بود دشمن
بہ بینم تا دمی رخسار آن شاہ	بخوانم زان بہر شب حسبنا اللہ

دلیل حضرت مولانای رومی رحمۃ

دلوک ہیجا بہ نی لے یار غدار	اکس نام نبی گل تہ بیس خار
چھو اک از نام احمد شاد و خرم	دویم از نام او در غصہ و غم
زہیجاب نام لوز ک صاف گفتار	بین لاچار گے خاموش یکبار
وتے اخذ پٹ دلیلاہ خوب زیبا	ستھاہ فایق تہ شایق دلفریباہ
چھو دیادان خباب مولوی بوز	دلیلاہ خوب و خوش از مثنوی بوز
زرد ئی تحفہ آوردم در اینجا	تبرک دار ہم گفتم در اینجا
تمکو مضمون بہ کشمیری ژہ باوے	کنن منز زتہ حکایت وا تناوے
ڈو یہ وچھو نبی یعنی محمد	ابو جہلن سو یڑ آسو زشت تہ بد

۲۲

جواب و لوتس امیر انس و جانن
بہ مصطفیٰ احمد تمام مکانن
چھم اے صدیق اکبر شیزو لوگہ نزن
بہ اے بی و لوگہ نعتی و لوگہ زن
بالشکہ عرض کو دو کامل و اے شاہ بیگیا
عرض گرو حاضر و ضدرا
سکی یاسیخ چہ عرضی دو ضدرا

سوالن دون ساعلین و لو و کھ پیر پیالہ راز
عرض دوا نعمت اسد زن ز اے محبوب نہیمان
لطف خور نفر و اقعہ دو نعت خوراک بزدان
دیگر ذکر زمین حضرت نبی نامہ ار اس
حبیب حضرت نبی جوچہ پیر دو مصطفیٰ دادار
بیمنہ بہیمہ بعض عکیس خور دو امتو دار

بوچوس آئینہ ذات خداوند
بوچوس آئینہ مصقول مولا
بمس آئینہ آئسی پیش رخسار
بمس خوبی نمس تی درنظر آو
برخسار آئینہ لیش تیر زشت پیکر
چھو ہاوان آئینہ رخسار ہر کس
ونے دن مختصر اے مرد ہوشیار
خداوندا منگان چھوی میر افضل

مہ منزدلش چھو ہپو پالس اندہ وند
وچھن ساری مہ منزروی لستلی
پنتی خوب ونستی لس نمودار
بمس زشتی نمس تی مختصر زاو
سو در آئینہ خوشروئی وچھی کر
وچھس تیھو لیس نمس تتھو ہادہ والس
وچھک تیھو تتھو وچھی آئینہ کردار
برم سینہ زعشق شاہ مرسل

ازآرہ داون پدرم پسیر خود را

دلو ہا ئلبلو کرجا منی چاک
دلو ہا ئلبلو کرجامہ پارہ
ونے بو مختصر ازآرہ سہجاب
جلیبن باہم وچھو سہجاب فرزند
تی سنگین دلن آہنگ آزارہ

گلن تراوں چھو باد ظلم زجاک
گرتھانی کم ملالی گل آوارہ
شہاہ ار عشق حضرت آکسو بیتاب
بعشق شاہ مرسل تیر گت بند
گرن ازبہر سہجاب دفادارہ

جلیبن آسوفو زند بیہ
خبیہ سہجاب سنبیہ اسے حسن
وچھین نمس آزار ونو بیہ
زمین ہش بیہ لش ونو بیہ
آمین شہر سکی ناز مغیبر آن
زمین تنور جلیبن خود آن

۲۵

شہاہ آزار و تولش گونہ گونہ
زشوق احمدی کرد دل و
ہیو دو دو پسیر سہجاب رہ
وچھوک دیوان جلیب تیشت کردہ
جلیبس پو دوسی ہاخلاص
جلیبا بوز سالوی مشورہ خاص
کرا این فرزند رچھوبن چھوی کرم

طرین نامرادن پر نشادن
پیوکہ فرت جلیب پر ہاون
سہوی کاکی ابس ابیر تنزلوی ہر
گشس نفرت مگر از دین احمد
پین نمت ابس لش کردہ دین در

خداوندا گل عفران درچمن
بتش پھٹ سوز در بستان چمن
خداوندا منگان چھوی ابیر قفس
دم سینہ زعشق شاہ مرسل

از پسر استفسار ہتو ون پیر ۲ کرباپہ

پیا اے عندلیب بستہ در دام
زشوق گل شندی ہے چیر وآرام
زشوق گل ملی اسیت ژہ بچل
زپاران چھوک گرھن اوارہ باگل
جلیبن تن رو یلہ زیادہ ازار
دوائی گو سو ہبھاب بیمار
گل انداس لش گوارہم بند رنگ
جلیبس ال سین تہ سخت چون سنگ

کرو فرمان مہ کن اے مہتران زود
بہو دوٹی ولش نی کر جلیبن
زنگار رنگ نعمت خود بستہ وبند
عوض از جاہائی خوب تہ خوش
وڑے کیاہ خرد دیا نال آسوس
تمامی خوب کھن چن بستہ کرلش
وڑے کیاہ کرمتس تم کم تدارک
سین لش مرغ جان ژ شست کمزور
زبس ضعفی اچھن لش خواب آب
بناریکی ہفون لش شمعسی جائی
بناریکی سو ماہ چاردہ بام
تزلود وہو تزلو راژ دپتہ لتس
کشتے سان وشکہ اچھ آسو تھاوان
بوقت تشنگی یامت سو ہبھاب
ستھاہ آزار دتو لش تم لعیسن

ونیوئی نی کرن چھوم ہیگمان زود
زکین آن بسیر فرہ بر جلیبن
جلیبن کرنے ہبھاب فرخند
کلیماہ اک کرن لش نرشت وناخوش
بجائی آن رداہ اک مال تراوس
جگر لش فاقہ فاقہ خستہ کرلش
سین ژ شست آسیت حسیت وچابک
یکھ فتو پیوست برخاک چون مور
ستھاہ ودد سین نایاب تہ خواب
بیتھ آسان ماہن برچی زھائی
کرک بستہ ہلالہ ہیو سین تام
دیوان آس دشکہ کشتہ چی اک زبالس
برائی تہ شبانہ روزی یکی نان
منگانی تہ لش دیوان لش نمک آب
ستھاہ تکلیف تلوتم صاف سین

زبس بکلی زحلقہ اسو لش کر
وسان ہر گرہ بشس اتی بیکرس اسر
دران ہیتی الخرن چون عاشقان زار
سو ہبھاب اسو دیوان نالہ ہبھائی
سران اسو چاک سینہ اہل سمعتی
گران اسو بیش ہیتی سرس آن
گران آسو باپہ دوی چھم آسرو
گران اسو گریہ ہیند چون بید لرزان
دوان حالت وشپ بالی زین لرزان
[illegible]
[illegible]

دمی آزار ہا از حبیب از سنگ
ژٕ نزھک ہنھو ریک پایہ سہکاو بنگ
ہمی جان از بدن از پنجرٕ و نیر
چھی چھوی ونی سر ستم عشق ہیر

سبب کیاہ چھوی ژٕ آت گرٕلیس دریندم
گرٕھی از دینِ احمدؐ یدٕ ژٕ نفرت
کڈن از پنجرٕ غم مرغِ جان چالو
کرت مسرور یدٕ وے چھوک ژٕ غمگین
دلِس ہیھابہ نی فیرت ژٕلیبا
مہ کر چھوم چانہ آزارُک نہ پروا
زآزارت بو چھوس یژ شاد و مسرور
دِے جان و بدن چھوس نہ بزاری
زِعشقِ شاہ مرسلؐ چھوس نو گریان
مہ عشقِ احمدؐی چھوم نالہ داوان
تھندی مُدٕ رن کرٕ سینہ مہ چاک
ژٕلیبن این حکایت از پسیر بایم
دلِس مالی کہ اے ہیھاب نادان
ز دینِ احمدؐی شو زود بیزار
اگر از دینِ احمدؐ باز اکھنہ

نہ ال احمدؐ باگژی نفرت مہ وَنتم
کرت آزاد ون اد رنج و رحمت
چھو اندر دین آبائی امان چالو
اول از دینِ احمدؐ کر ژٕ نفرین
ز آزار لو چھو منہ کینھ نہیبا
چھیم پر شمعِ عشقِ پاک پروا
غمِ جان و بدن گیمت مہ چھیم دور
مگر زٕ ولمُ جگر می لولہ ناری
اچھو کن چھوس اوے لو خون باران
مہ ذوقِ احمدؐی چھوم زار ناوان
تھندی ہیجرٕ چھیم می دیدہ نمناک
کنو بوزان نہ ڈل از ہوش و آرام
بدٕنیا کو ژٕ ہیو بے فہم انسان
ازین نو رسم کن نفرت بنکرار
مہ لنش ہرگز ژٕ آراماہ تو لکھنہ

٢٧

مہ چھوک منہ طاقت دوری احمدؐ
مہ چھوک منہ تاب ہیجوری احمدؐ
وندِس ناوِس دل و جان و جوانی
وندن چھو منہ تب عشقش ہوائی
کرِن ناوِس اکھ جان پان نثاری
مہ چھوم ہاوس لتہ چھیم بیقراری
اگر می گاہ ہیم ہا رہیم پان

زلیکہ زندگی از ستم زعشقش
ز لس فرخت گی مستم زعشقش
امید ادّ حق کرک خشخاش داتہ
بولے فریب چلیبا زین گی
امید کدٕ ہیم زین جان
ازین سودای عشقِ جانِ جانان
جگر پاراہ ہم نی چھوم مہ اسان

Library Sri Pratap College
Srinagar

ژوند وتہ بہ آشنایہ فیض جانونوان فیض جانونوان
حسن کی دربارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
صدر کافر مومن نہ بہن نہ مومن نہ بہن
سینس پیارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
ہول گوم جگرس لول آم چانوی لول آم چانوی
کاس غمخوارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
بیکار و بیمار نادار گوسی نادار گوسی
ترناو کتہ پارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
خلوت پاٹھی منز لولہ دوت منز لولہ دوت

چانہ اکہ دیدارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
یہ ماء فقش بیمار گوسٹ بیمار گوسٹ
چانہ اکہ گفتارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی

بقیہ قصہ

سو ہیھاب آسو اندر نالہ وزار	بہ سوز سینہ و با چشم خون بار
در آن ظلمت کدہ روز و شبانہ	بخود آسو ہم نفس با این ترانہ

غزل خواندن ہیھاب بیتاب بفراق آنجناب صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

عربکہ سردارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
یا نبیؐ بوزار سوزہ دل بیالوئی وزر بیالوئی دل لو
والیل موی یہ کوثر خوبہ کوثر خوبہ
رات دن ڈلوہت پرہ ہا صلوات پرہ ہا صلوات
ونہ ون ورالئی حورہ تہ غلمان حورہ تہ غلمان
مجنوں لاگیت زہارت ہر سو زہارت ہر سو
کرانہ تہرہ چانہ موکھ بیگانہ گوسی بیگانہ گوسی
بادہ کس تہ سوادلکی وادی دلکی وادی
دل گوم مسرورہ شینہ ڈبوشم بینہ ڈبوشم
شمعک یا ہشن پان بوزالہ ہا پان بوزالہ ہا
فولیاہ محمد شنا یہ ہا عن ہر شنا یہ ہا عن

عجمکہ سالارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
چھوس کران زارہ پارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
والضحیٰ رخسارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
بوچانہ آتارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
کنہ پوڑ ودرہ وارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
عشقتہ بادرہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
بیانہ بڈہ تاجدارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
ہاؤسکہ دلدارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
چالو تھد آتارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
رالتق لوز تارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی
چھاونے دوہ تارہ یکہنا سانوی یکہنا سانوی

بیا ہیھاب آسمان ہیھاب بیا
بیا ہیھاب آسو از ان در گہ سردار
چھیپ سنہ خون ہاران سو واوار
سپ انگہ انتہا تہ سو داوار با چشم خونبار
لہ صدق و دل آکرن خالق جان

کہ اے معبود واحد خالق انسان
کرت پیدا زمین و آسمان و ہم فلک
نفدرت اے خدای پست و بالا
ز روز و شب و نور و ظلمت
حداوند زہ کرار بمحمود
بطفیل نبی احمد
بطفیل شنگاہ یوں

بیان چھو جو بو ستمز فاطمہ
بہ ھنجابہ کرید سرسی ار زالزہ ترتیب
او و دزیب و تاب سنا

چھوچاپ نے ظلمہ ایہ چرخ شکمہ
دل ایہ ایک ظلمہ ایہ پرشیان و ستمگر
دل ایہ ایک سبب غمین و در چرخ ظلم و آزار
ھوتن ایہ بنشینہ منزرہ و در خنجر ذوابہ آرام

زتاریکی بیکدم دم رہائی
زہ شیرینی دہتم بتہ آب نالش
زحق یا مت اجابت گو دعالش
دل غمگین سپن لش شاد و مسرور
بیمن نام شاہِ انبیالش
بیکدم و تنکہ زلو سوی منزدمالش
سوآب پر نمک بلہ تم بیہ چیو
یوان از غیب حجرس واوہ گرایہ
قرار تہ منز کرن لسیار سالن
گزھان لش آسودہ درنالہ زاری
کہ تا ہجرت زمکہ آبہ اللہ جان
گران زہر آب شکر بار چھوی عشق
چھو عشقی مرھم زخم نہانی
بنان از عشق حل مشکل دل
خداوندا منگان چھوی میر افضل عشق

بہ خوشبوئی دیم کوہ زی سوائی
یدم دم زندگانی نیم جالش
عطا تا مت سپن نور و صفالش
گچھر گو دور سپنوس خانہ پر نور
زیزدان گو اجابت ہر دعالش
سپن شیرین واحلابی گمان لش
شرابِ خوشگوار زان لش جشنِ بیو
ہران تت عطر و نافہ جایہ جایہ
لعشق یار خود دم خوشخصالن
گزھانی شب برنج و بیقراری
کرک اندر مدینہ زامر سبحان
گران پہ تلخ شیر نیکار چھوی عشق
چھو عشقی مطلع نور معانی
بنان از عشق حاصل حاصلِ دل
برھم سینہ بہ عشق شاہِ مرسل

دل ایہ ایک ھوتن در خنجر و آلام
ھوتن ایہ ھوتن ایک کار چاپوی
دل ایہ ایک ظلم و جفائی کار چاپوی
زدن ظلم ایہ حرجبار چاپوی
سکھاوت ایہ پلوتہ منزایہ ایک ھیچ وفائی
زنایاری ایک دوہ منز ایک وجفائی
مشفق ... و نیائی و جفائی

۲۹

ستمگاری چھو چانوی پیشہ دایم
جفاکاری ہندوی اندیشہ دایم
چھو چانے ظلمہ چہ شمشیرہ نالان
یہ ستم ھام دوہ جن و انسان
تمام از تیغ ظلمت دل فگارند
شکستہ بال خستہ حال و زارند
بیا ھم چورہ چانی کس پیا شود
رزادم ھورہ چانی کاظم نہ خوشنود
بہ بیا کردہ کاظم ازاد ھوطن
اتمانہ ازجفا بر باد کرھطن
ھوت سادن دلن منز بیقراری
لمت سادن دلن پہ مظر خماری
بسم نگاہ رحم برعالم کرت نہ
بچشم از ادو چشم ادم ھوتن نہ

کرم از دل [illegible] آشتہ الفتک راز
بچھو بیزار زین فرزند ناساز
پیونن یکدم رچھو می از شہر او
پچھ دلت نوزنمازی ازبیر او
نوز دل ابس بیمار رزراہ بیت
بکار آید شمار اہر خدمت
گرچھ می دل سھاہ سرور و خوشود
پخ خدمت کریون تزہ نامرد زود

دش بیت ظالمان بدکرشتن
کرٗن راہی سو کہسارن تہ دشتن
دو شمی دست و پاتس بستہ کرتن
غلوز لگیز دی بیت خستہ کرتن
بعد ظلم و ستم ہاو بعد زور
کرٗن آن نہ خوش الفاز چشم خود دور

نکو کاران و بد کاران ہر یک
جفا چانوی چھو دانت خاص و عامن
زجورت کرچھو کاہو خالی در بیدار
دلو ہا کیبلو کر ظلم اظہار
بگوش دل تہ بدٗ بوزک دٗ نے باز
جُلیبن بام وچھوُ احوالِ ہیجاب
زحال اوسٗن پزہ خستہ خاطر
یوان زن تیر آسوس قالِ ہیجاب
پوانی زخمنی لتس آسوزن نوتٗن
کھستٗ زکھ نہ دست زن گومتس مکھ
کرٗن فرمان خدمتگارنی کنٗ
شٗبانن تہ گیہ راچھن منادی
حکم آن جُلیب زنت کردار
جُلیبن دپوُ مٗتس ازروی امداد
پکھو میانوی لِنتہ می دور کرتون

چھو چانے ظلمہ گیبت خستہ بیشک
فقیرن نہ امیرن پٹ تمامن
ہمیس نہ والو چانے دستہ آزار
پَنے گل لیٗس تزہ والوی از خس و خار
بتو این قصہ ہیجاب جانبار
خشین بژ گوسٗین لتس خواب یا یاب
زقال اوسٗین پژ مردہ کافر
گرھان دلگیر ڈیلنت حال ہیجاب
ہوانی چشمنی اشکس بدل خون
درتٗ پیوزن بورنت بازنس و قفس مکھ
لِنتہ می پرت شبان گرتھ واتہ ناولن
دیواز کوہ و صحرا دشت و دواہی
انک گیہ راچھ نہ چوپان یکبار
زاندوہ درون کرتو مہ آزاد
پنٗ ادنے غلامہ ہیو گنز زتون

بعد جور و جفا و ظلم و آزار
خود کرٗن آن خوب و بیدار
چشیم خود سو ہیجاب تگبیور
ستھاہ کالس سو دلبسند و بسیور
مرغد اربس اندر آسو چوپان
نشکنت آسمان آس فیران

شیپ نہ تہ بانان آسو بانی
دو شب کھلپس آسمان ناشنک پوبان یکی آپسن
نشتہ ہیجاب آن عاشق یار
[illegible]
[illegible]

خداوندا مژگان جهوری میر افضل	برم سینه زعشق شاهِ مرسلؐ

پیدا شدن ابر و برق و رعد و سرگذشتِ سهڻا بیتاب

شیاه اک آولش سهڻا لسی پیش	مرغزارس اندر تنهاز ڙهر خویش
شبراک لش بنیا وتت جا بہ سهڻا	دویم آسو ستہ بیاراه غیر مولا
سو شب یڙ گوڙ ته ڙبی نور کیاه آسو	کهٽت روزت بزیره ابره آسو
سیاه از ابر تیره آسمان گو	تمی گجره ته گڙ ساروی جهان گو
ز برق و رعد گرز کیاه آسمانن	بدل وسواس پیو اهل جهانن
سٺاه گگرا لیوی تول شور یامت	ہٽرن بارش وسن فی الفور یامت
سینمت تت شبس منز آسو سهڻاب	زعشق شاه مرسلؐ سخت بیتاب
سٺاه آسوس سینمت سینه غمناک	سٺاه آسس زه اچه از اشک نمناک
جگر آسوس ڙهنانی دل و دانی	بلجن خوش غزل آسو ئی یرانی

غزل خواندن سهڻا بیتاب در عشق حضرت آنجناب صلے اللہ علیہ وآلہ وسلم

یا محمدؐ گوش تقام و جوش دلو تم ناریئ	پوشتہ پانس سوشر اوم خون دل جهوم جاریئ

۳۱

غزل دوم از زبان سهڻا بیتاب بفراقِ حضرت آنجناب صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم

عاشقن ہند بوز ناله
برگزیده ذات اقدس
باغ توحید ک گلاله
روی ہا وتم بوچہ چالنے
سار لگمت چانه زاله
چھوم تنتا چانه رویک
جان و دل کره ہے حواله
سینه زو لنم لوله نارن
دین اسلام چالو پاله
آیهٔ لولاک نازل
ڈون جہانن ہند ژه لاله
شمع روسیس گت کرے
عاشقانه پان زالے
توس الو گھسم گوس ماره
پیوس از ڈنگ و دواله

ون ملاله تراومیالو
چالو منند پیغمبرن
ون ملاله تراومیالو
ہوش دل ڈلو عاشقن
ون ملاله تراومیالو
اک وماه وچھ ہا اچھو
ون ملاله تراومیالو
کینه رستو ی روی ہا و
ون ملاله تراومیالو
از خدا بر شان تست
ون ملاله تراومیالو
پروانه وشش پروانه می
ون ملاله تراومیالو
خانانش دیب د توم
ون ملاله تراومیالو

ون ملاله تراومیالو
ہوش د توتم لوله نارن
گوش لھت وم زار نی
روزه ہے بو نال ناله
ون ملاله تراومیالو
خواب وراحت چانه بات
یکطرف تراوم تمت سلام

موی عنبرکیں وزه گاله
بوی او قربوچون گلاب
روی خ ورفوی گوٹھ
ون ملاله تراومیالو
خواب و آرامس قباله
گرہ جسم و جان بنت
جنه پیراوم چانه ناوه

۳۲

دران شب آسو باران سخت پیوسٹ
ازان پس التجا با صدارت
بزاری بعجز و انکساری
دین آسو اے خدائی پست و بالا
بفضل خود ژه باران کرته نازل
زمینس زندگی بخشت بیک آن
زمین گو زنده خلقس تازه گی جان
خداوندا زه چھوک واقفت ته دانا
زشوق آن نگار خوب و زیبا
زشوق آن نگاره نازه پرور
زشوق آن نگاره خاوری روی
زشوق آن نگار عنبر افشان
زشوق آن نگار عرش و افلاک
زشوق آن نگاره محفل عشق
وچھین چھوس تازه عالم خشک گوسٹ

جهان اسو سر بسر ژه تازه گوسٹ
کرن ہتوم سوئی درگاه وحدت
کرن ہبھاب کیا ژه آسوا انکساری
ازین باران کرن ژه تازه دنیا
زمینس گو بهاراه تازه حاصل
سپن تازه جهان فصل باغ و بستان
برحمت از فلک سوزت ژه باران
زعشق یار گوسٹ چھوس بو فلوا
ہرداوم این زمان صبر و شکیبا
خیال جان و دل زراوم ہر از سر
وچھین سمسار چھوس رنگ تا ہر سوی
بهارس چھوم خزان و دل پریشان
ہرداوم عقل و فہم و مغز و ادراک
زشوق آن بہار منزل عشق
گلن برجای شبنم ڈوڈه پویسٹ

خدا این کر رها از قید کفتار
و نعت گو تام چون باد صبا خیز
از انجا تا مدینه آسو منزل
منش آسو تیوت دلو متو زور عشقن
منش آسو تیوت گنڈ متو نار عشقن
منش آسو تیو متوی آرام عشقن
منش گم آسو کر متو خواب عشقن
سو کر و متو آسو بیٹ آواره عشقن
سو آسو کرمت سٹهاه دیوانه عشقن
بهوشی در آندم گو روانه
خبر آسسته از خود فرشب
محمد یار بیس دل آسیه در تب
کڈان ام دور منزل ات شبس منز
کهوران کند راش هنڈر هندلس نگارس
منش رهبر راه دور دو شوار

بعشق و شوق وحب شاه ابرار
وتهاه اک و چهنه تخه کن گو روان تیز
دین میلن هندی آس دو صد و ۲۴۰ چل
بدل النس آسو تو لمتو شور عشقن
تمس آسو کریوٹ هنیو متو بار عشقن
تمس آسو روز کر متو شام عشقن
سو کر متو آسو یٹه بیتاب عشقن
سو کر و متو آسو یٹ لاچاره عشقن
سو آسو کرو متو ز خود بیگانه عشقن
خیال یار هٹ در دل شبانه
دو هس آسوس گمت شب شبس روز
تمس انشه چهوی برابر روز شب
مرت پیو ماز نتس رودس صرف کرنه
للدون ته سولهون خاره خارس
جملی آسو سنه کیفه جز شوق دلدار

کران طی منازل آسو بیهاب
بران دیجوا چهوکن اشک خوناب
ازن بیخوف شهرن نه دیارن
بکن دشتن هکی گاه کوهسارن
ددن هکاے لدن روی پرس خاک
مدن آسو والو متو گومت بدن چاک
هکی افغان هکی نعرات پکان آسو
سو سوز دل دچهن کهاو رچکان آسو

سو هر گز دیشه راه ضلالت
یمس راهبر بی شاه رسالت
چه کرتی غونی هند خوفته در
یمس رهبر بی شوق پیمبر
ونی نا عارفی نتی لگل ته گذار
یمس بته راهبرن آن عشق سردار

۳۴

پیارانی ته بزران دوامی پیوستر خاک
دوامی تمی سستن سنن چاک

غزل خواندان ته انتخاب سیجاب
جناب بنفراق حضرت سرسلم
صلی الله علیه و آله و

بلوم باید زیاته ریاته چجب ته ته
دیتسن ونن کاته چجب ته ته
پیر شنیرا یان ونن کاته چجب ته ته
بیسه لهیر لهیر بیه یا بن لنگارن ته ته
وان نیهاوس دوینه ته ته
دیتسن ون کاته چجب ته ته

زُ زُر ژام منز بہارس
جوانی گیمہ ضایہ
نگارن نازنینن
وچھوم سوی بڈ پایہ
یہ کرُ نم دل وُ جاری
پرس وصفک بو آیہ
وندس ناوس دل وجان
وُندس چھیم عشقہ رایہ
ژٹن جامہ بو نیرس
چو مجنُون جایہ جایہ
وزان لنس طبن شاہی
رفیع لنس کیاہ چھو پایہ
رخش خورشید تابان
وچھ نیکو دلزُ بایہ
گلستانن بہر سو

بجُسترہ گوم لو کچارس
دِمس وَن جایہ جایہ
جبینن مہ جبینن
دمس وَن جایہ جایہ
کرس جان یو نثاری
دِمس وَن جایہ جایہ
ہرس اشکوی بو طوفان
دمس وَن جایہ جایہ
بکوہ وونت فیرس
دمس وَن جایہ جایہ
مطیع لتس مہ یماہی
دمس وَن جایہ جایہ
دوزلفش مشک افشان
دمس وَن جایہ جایہ
جو بلبُل وَنِ دمس بو

کنیس سوزک نوایہ
دمس وَن جایہ جایہ
وچھین آن سروقامت
ضعو یہ ور یہ زانین
چھیو کیاہ مارن گمراہ
دمس وَن جایہ جایہ ملین
بمس تہ منز یہ مرزن ملین
تورِ ھانٹن مرزن بیب نوایہ
ھکس کوہ جایہ جایہ
دمس وَن صعود
یہ زمرو وزن اندو دور
بیبن طعبہ
بیبن لفت جایہ جایہ
دمس وَن جایہ جایہ

٣٥

کیو نشترن یو
مرہ ہجرکی زخم
زخم کرن
مرسی وَن جایہ جایہ
پیچو پروانہ دمس گرت
شمعرو بیک وندس زرت
دلس کنہ کچھ نہ
دمس وَن جایہ جایہ
یوز ھانٹن شمعرو گامن
ملہ ننسز بن کامن
ازمت عشقہ یت جایہ
دمس وَن جایہ جایہ
پلس ہمی بو زاگ برتل
پلس پیادن چو قفس

عباد الله ساری خاکساری
کرانی بلکه ازدل جان نثاری
زبحی لحظه شهاه واز عرش وافلاک
بقدرو منزلت ابن بلدهٔ پاک
گلستان ارم بیکوی موته
گل ته بلبل گوه گوه

کنوی چهوس گل ته
کنوی باغاه پیدا کم بنی ہی
کنس گلس اندرم گل کنوی بر
مدینه ناو بیت شہرس ژه چهو یاد
چهو بیت وات گرهن دل عاشقن شاد
چهو کحل اصفیا خاک مدینه
چهو دل درسینهٔ پاک مدینه
سپن خوش بوی یکن گویر شهاه جل
پکانی والو دروازس اکس تل

دشتا زیر سایه	دمس ون جایه جایه

بقیهٔ قصه

غزل خوانی کرانی آسو ہیجاب
دپن راوی بشتن آسو راومت خواب
شهاه یک یک بشتن نهک پای ورالو
کرن یار دگر سوئی خدا دو
دپن یارب مه ناوم شهر دلدار
بجلدی روز شادی درشب تار
ونانی لتس شب اندوه گو دور
سپن ہر سو بشتن نور علی نور
مدینه پاکسی منز صبح لتس قل
زدل یکدم بشتن شبکوی گهر زل
وچهت آل شهر اندر حیرلتس پیو
چهو که لد دل بشتن منز فرحتس پیو
ونن باخود سو یت شهرس چهو کیاه ڈو
ازانی بیهو مه دل منز فرحتس ژاو
بوبت شهرس اندر یامت ازت گوس
رنگلیف سفر تامت بو موکلیوس
کرن معلوم بیت شهرس چهو کیاه ناو
ازانی بیت اندر ازدل زلوم ناو
بہ غیبی آواه لتس گو کنن نام
مدینه پاک بیت شهرس ونن نام
چهو بیت شهر اندر نور خدایی
برتبه کرچهوه بیاکهاه لتس سوائی
بلاد الله وست چهی بیت زمینس
شهاه قدر تبه چهوی شاه مدینس

ز انصاران سوار سر شد اسوغانه
سو سجاب بنشه بس سرکن گواروانه
بہ شتی پهو وبیت بر خاک اندر
سر نه آسو حضرت ندارد دلام
ہمن تبه یکدم دوره لتس دراو
سو صاحب عمارت اس چهو مسلم ناو

ته چهون برخاک وبیت ئهو نهو آسو ناه
ضعیف و مست ولا سهو بیت سجاب
شهاه مضطرب بیت سهو آسو نا بار ب
نیب شنه هواس ته جنگلی سودن آسو
بینن سر به تکیف پیژ افسوس ون آسو
نه بو ی عمارتی وچهو کال بند
نیامی کال فیرفال منه

بدریای فراق عشق ونم تار

۳۷

دلیس عمارنی اے مرد لاغر
نحیف و سست و لاغر چھوک تنہٕ گومت
اگر از تشنگی چھوک خشک گومت
دِمے بو آبِ آبِ زندگانی
نہ ید گرسنہ آسک مہ تی وَنَن
گرت بو سیر از آبِ غذا زود
عمارس بوز کیاہ لگو ونہ ہیھاب
عمارہ چھومنہ آثار غذا ہی
سستی لاغری تہ ناتوانی
بظاہر چھیم تنہٕ گیمز بہ سستی
مہ چھومنہ غم زِ ضعف و سستی تن
مگر اکھ غم بدل چھوم سخت و دشوار
اگرچہ دل مہ چھوم چالاک زان غم
دِنن دل چھوم بہ غم چھوم شادمانی
ادے آرام و راحت خواب چھومنہ

مہ ونتم حال خود از بہر داور
مہ بادم وارہ کیاہ غم چھوی شہوت
زلبس خشکی ہو طِت چھوی اننک گومت
لبک فرحت بنی تازہ جوانی
کرے حاضر طعام و نان درو عن
آنے بو خوانچہ اے مردِ مسعود
اثار ہن منز مہ چھومنہ نان تہ آب
پئے نان چھمنہ تن گیمز غذا ہی
سٹھاہ چھوم خوب تہ خوشتر لوانی
بہ باطن چھیم دل و جانس مہ خشتی
سوئی آبِ غذا ہی چھومنہ کینہ ظن
نمی غمہ چھی سینس تن مہ تیرہ زار
سگر تن چھیم رلتِ باخاک زان غم
غمن می چھوم تنہٕ چھیم ناتوانی
علاج آن غذا د آب چھومنہ

Sri Pratap College, Srinagar

بیهوشی کڈن کریکھاه خطرناک
ازان نعره درختن پیو ویت پن
ازان نعره کپن کوهن سپین چاک
ازان نعره درندق ولوله پیو
دران نعره زجشمان خون ہا رن
دران حالت دیُن عمّار سی کنُ
یه اے عمّار و نتم بہر یزدان
یه چرخ وزمین شاه رسالتؐ
دلیُس عمّار ان اے بیتاب بیهوش
بہردم جهوش چهائی روی آن شاه
بہرساعت بوچهوش شیدای رویش
بوچهوس مشتاق دیدارِ رخِ او
یه بوزن دیوسه بیتابن بتکرار
بیتهوی درپیش بیتاب آن عمّار
یه بیتابی رٹن عمّار ناله

سپین زرن زلزله کوہن تہ گے چاک
ازان نعره سپین چون موم آہن
ازان نعره پرنده پی سرخاک
بدر یا ماہیین منرزلزله پیو
یه پرده خون دردچه کرایه کارُن
اول بیمار چشمو خون نراوُن
زه جهوبیه دجهومت سو شاهنشاه دران
بچشم سہر دل و جانش گرہ ہم ست
زه بیهوشی بیکسو ترادهو گوش
سینمت قبله جهوم ابرو ی آن ماه
یه جهوم دل بسته اندر بوی مویش
بہردم از دل و جان خاک انکو
یه کن بکه زود اے مسعود عمّار
سپین بیتاب بیتاب دل افگار
لکی منرزللہ ناون چون گلاله

کو چشمو دچهوت روی محمدؐ
کو چشمو دچهوت موی محمدؐ
پسان دیدی دو گیسوی محمدؐ
پسان دیدی دو ابروی محمدؐ
بیکدم پیو نزیر پای عمّار
دیُن لش زاز دل یٔ جهوم اے یار
کوپا پوپکن جهوک سوی آن شاه
کوپا پوکرن طی کوی آن شاه

مبارک ماه رجب الله بخشی آری
مبارک صد مبارک جهوی آره اے یار
ہزاران آفرین الله تحسین آری
ہزاران آفرین بیت یاد بر یار
ہزاران خوب عمّاران بیتاب
کلا ماه و دل آلوس تنک دراب

کنو بوزن شماه جب سکر لنب
دیُن ناله سو بیتاب و اسلنه حوب بسینه
بنن جسینه لشند ا کران لش لوسه سرکشاه بسرکیاه
رخ اردوس اسلنه کران لش بوسه برکشاه عاقلی
دین لش یاتی رحب عاشقی اے صسل
سز جهون لش برادوس سینن دار
کهاکه اے مراد غفل ونر جت ملرین
یکبودی غفل دند خفلن وغرنده رنی
زه جهوک نهد

ہمینی یا بر سہاب یزدان
خدایش سفر بیش سربر سعد تمان
سپین سر از مرتبت تمان شنفر
بکائی سوی منہا آسوبادل ساد
خدا یا نجفر منہا بجفہر نماری تر بسر
اسندی سوی آنکن ہم دیدار دلبر
ہمین بیر سر بیارن بار جاص
زعون او بش با بادادار ملال
ہمین بیر بیش بار یا تر ہمن ہل
زعون بیر در فرمت چھو افضل

آمدن جبرئیل امین

۳۹

در خدمت حضرت سرور الخیار صلعم و گفتن پیغام سہاب یزدان تاب

خردمندی ژه کیا چھی زیرکین منز	پرزلون آسہ تیھ مہ تارکین منز
بڈین منز یچھی نمژ درخور دسالی	لعالم گوی عقل و خوشخصالی
ژه تیھ لو کچار سی چھوی صد مبارک	ہزاران آفرین اے طفل زیرک
ہزاران آفرینت باد ہردم	دلت از درد آسین شاد ہردم
دپن لتش عاشقس دل شاد تھاون	ز فکر ہجر دل آزاد تھاون
غبار ہجر ژھن نروت ز دل زود	سپن مسرور و خوش اے طفل مسعود
بہ سپتی یک از دل تنگ ژه کرد دور	مراد بج وتھ بوہاوے روز مسرور
زخاک تیرہ عمارن سوتھد تل	تلانی مرخ ہمتس تازہ چو گل فل
کرت اللہ واس عمارن بہ سہاب	ہترک وتھ مطلبچ باجان بیتاب
بسوئی درگہ ختم نبوت	یکان سہاب گو باصد محبت
سو سہاب آسو متو گومت چو بلبل	گلستان اندر ژھاران زن گل
سو سہاب آسو زن بمبور گومت	بنیمزل ژھارنی ہر سو میتومت
سو سہاب آسو زن پروانہ گومت	بنور شمع پژ دیوانہ گومت
زخود سہاب گومت آسو خالی	پہ رتو طالع ہمتس آسوی ازالی
خودی لیس گچ نہ لتش نچ ہی نہ مسئول	خودی لیس گچ نہ لتش لچ یا یدہ سنز گل

ثناخوانی اللہ یزدان کرانی
نبی سوزن چو لطف و مہربانی
خدایت ہست تو نبی نخو سہی پیغام
بہائی عرض جبرئیل کرکی نام
محمد مصطفی محبوب مولا
بہ پیش بادشاہ دین و دنیا
دوزانو بیوظ با تہذیب و تعظیم
ادا تا بت کردن بہ آداب و تسلیم
خدمت دا لو پیش شاہ لولاک
امین وحی آندم زاہد پاک

ثنا سوزت خداین سوز فرمان
همین دم عاشقہ پڑ عاشقانہ
تهندوی عاشقہ چھوس نا وسهباب
پکان آواز ره پر خوف و وسواس
صحابن سارنی منز دست ویون بهٺا
گرٺهس انعام بخشن بیحد و عد
چھو سوی از عاشقان روی پا کت
تمتس دل بستہ اندر موی زلفت
تمس هیو عاشقہ تهندوی چھو نہ پانکه
تهندس آمتس منز عشقبازه
سو اندر صبر و همت هیچو ایوب
سو اندر صبر زن یحییٰ ثانی
سو وانت پڑ سٺهاه اکرام کرزس
ونت پی گو سو جبرائیل واپس
آنامت راوین اک کر روایت

توهی پٺاے امیر جملہ خوبان
بخدمت واتہ توهہ نش ابن زمانہ
زعشق تو گمت چھوس خواب بایاب
سٺهاه پک پک کهورن چھوس سخت اماس
سو سهباب عاشقن منز گنز راویون
پرنس اکرام کرنوی یا محمد
چھو سوی از والهان موی پاکت
کرن گرٺه خستہ جانس سیت الفت
اوے آفرین کره ایزد پاک
چھو نہ تهیو عشقبازه جانگداناه
پی یوسف گمت زن تازه یعقوب
سو اندر صبر زکریا بدانی
بخو شنخوئی سٺهاه انعام کرزس
سلاماه کرتہ لنس محبوب ذالتس
آتی تم مختصر کر این حکایت

بهشت نور تہ ما اچو سہ گلشن
پیغمبر آیو آن مجلس ادرم زن
کراني الکتاب نور باري
ستاره اٿن ماہن زیباري
جهان اسود نو من نور کی جهان
نالت شہ اسو تہ زن منز صحابن
بجاي خود روانہ گو تبعیس
دویم راوي دین یا رت کے جبرئیل

نظارس منز صحابہ آس یاري
دران مجلس تہ ان محبوب باري
بہ پیغام خدا ان هادي کل
کراني انتظاري اٿس یا کل
دران اثنا نزکن الواه گو
نزول ٿیو پاکس سٺاه پیو

به

صحابہ ٿیو نہ قول ٿیس شہنشاه
نزول ٿیو حضرت ٿیس سین کیاه
کریا حضرت سوي اصحاب
بنی یا سنی دیٺ آواز یاب
نظر ستہ اوو و چھیو نہ ٿهن رو
صحابہ منز اکهاه گو ٿهد و رو
سکن یاس صحن یاس یاکس
نظر ست صحن یاسن یاکس ٿنب
چھون ٿنخصاه پکان منز صحن
سیئن ٿنخصس چھن وارد
دین یا ھو چھون زا
ستین ٿنخصس
اما الشقلین

۴۱

دین عمار اے محبوب داور
چھو شخصاہ ہت یکانی سوی ایندر

وچھوم سوی گومتُ یۂ زار و لاغر
ددانی نہ رِوانی یژ چھو ابتر

نانی چھومنہ کیاہ چھوس حال گومت
وچھومنہ کیازہ تیھو پامال گومت

خدا یس تہ تو ہی سارِوی چھو معلوم
سبب کیا یہ چھوس کمت کوہ یوت مظلوم

صحابن کن نبیّن تام فرماد
مہ جبرئیلنؑ بامرِ حق یہ سرِ باد

تمی ونوم یہ سارُوی ماجراوِن
خبر سہت آو از حکمِ خداوُن

مہ جبرئیلنؑ دپوم یہ چھوس نا سہھاب
یہ بیانہ لولہ گومت یوت بیتاب

زحبّ من لطفلی یوت مفتون
گمت از عشقِ من شیدا تہ مجنون

چھو فرزند حلیبِ زشت کردار
ستھاہ تکلیف دلولس تم درین کار

دران اثنا سراز پا کردہ ناگاہ
سو سہجاب لو زیرہ آن در شاہ

یہتھوی دوُرے چھن آن مجلس پاکس
نتھوی بیہوش پیو روس منھن خاکس

دتن جامن بیکدم چاک بیباک
دلوان آو دین اے شاہِ لولاکؐ

بو دُورے جانہ لولہ آسہ تہ دُورے
یہ نزدیکی پزا آسن زہ دُورے

یہ مجلس واتہ تگ می چھو منہ طاقت
مِہ رادم ہوش وحس از اشتیاقت

پهائی دل گرفتگ از غصه آزاد
مصنف میر افضل بیت فنائی
مبارک داستان عاشقانی
تصنیف مسکین چهو اندر جهان
گدائی قادری چهوس تاج بر سر
پیرانه پیر دستگیر فیض کل
خداد ایم کهون بر سر اینه جل

پراق پتم بمه عاشق گرهن شاد
تنی خاطر زغم آزاد آمین
یک قادری ته سامع شاد آمین
بفضل خود خدا سوزان تماشی
یک فیض و فتوح حاصل ته عاشق
یک یار کین تی دا ناودم
زگلزار مدینه تازه هادوم

دلم از نار عشق شاه لولاک	بسوزان تا شوم مسرور بیباک
شوم مجنون تا روئیش به بینم	زباغ وصل او گلها بچینم
ز وصل او حیات جاودانی	بیابم می شوم سیماب ثانی
خداوند از عشق شاه مرسل	برم سینه منکان چهوی میر افضل
خداوند الحب سید دین	برم سینه نیم از غم مه تسکین
گرهم یارب مه عشقن بیقراری	سو یاری کرته می ای رب باری
در و دک نور دم می منز سرود	زه رو و دهارن اچهو ریش دروس
شهاه چهوم شوق کرد الش مدینس	للهون ره پتن چهم منز مه سینس
محبتکوی چمن فلر اوزم می	برمن چهوم دل سو گلشن اوزم می

خاتمة الکتاب گوید

بحمد الله ز عون ایزد پاک	شد این نامه بعشق شاه لولاک
هزار و سه صد و پنجاه و هشت سال	ز هجرت آس گیمت تا باین حال
کهم ماه جمید الاول آسو	خداین هول یکدم مه دلک سو
درین تاریخ خوش این نامه اتمام	سپن رتوئیت شهاه آغاز و انجام

پرانه پیر شن سید علی چهوی
زان آپادشاه بیر ولی چهوی
ز پنسه پیر و پیر بیر بانه
کر اندر ... بیکانه
شر و دوران ... ...
زچهو ادسو خاتمه رفته ... سیلان
نمی اس اندر ده سلطان الوکین لمابان
دوران بعنیت ... حضرت آس ...
... نقشبندی
ویان ... ...
... ...

نصانیف جات کرسنت چھکی بہا بنیت
کمالاتن نیندان گرینجہ نہ نیابنیت
رعونت و منقبت ہا لے بہا بنیت شوق ملتفنیت
نبود و نعمت ریب سواد حق و درود چھیس نیت
کران آسن آس بادشی نس سوار اسورکرنیہ سیجھ نیت
سمران اشن وزنیع و بیاد شعوری آسو آسو
صدابین ونہ بیعو و بیاد و شعو و قیس من ناکو
منیب خعد شیخ و منکیت و ماوان ابرادو نعمت
منیب خعد لونشینہ باوان اولاد و می بینت
سونروان لونشیہ اواو ادلاد و می بیت سال
بہنسران اسروان اولاد بیجہ سال
بہ سرعونت نہ میسر آکیدہ اسو شوال
زروہ ثنت ۲۲ وکیا بچ جیں اسو
بیعیت علیہ ثنت وکیایچ جیں اسو ۲ جیں
سرعن باجی بیعیوم اند و ۱
سعنی اندر لبقا یاسہ

۴۶

پرک میاحی حیات جاودانی
لیوک رحلت کرگ زین دار فانی
چو شد زین دار با مولا وصالش
سٹھاہ ون شاعر و تاریخ سالس
وڈوہت آو خوش بلبل ز بغداد
۱۳ ۱۲

مکمل کامل و ذو القدر و حالات	ڈنے کیتاہ تہند کشف و کرامات
تہند تاریخ رحلت صد ہزاران	چراغ کعبہ اک چھوک مدح و برہان
کہ نامش حضرتِ سید حسینؓ است	ز اولادِ امام المتقین است
حسینی منطقی ہم قادری بوُد	کہ اندر ہمسرانش مہتری بود
ڈنے کیاہ مدح آن میر مکرم	ڈنے کر بوتہ چھوی مشہور عالم
۲۲ تاوہ آسو ذی الحجہ کوی بہ تعریف	تروہ ثنت سال سنہ نیوک تشریف
مکسو اندر کرگ رحلت بلا ظن	بہ پای شہ خدیجہؓ کو کہ مدفن
بہ عشق شاہ جیلانی فنا آسو	ز عشق احمدی آخر لقا پیوسو
علیؑ قادری در عہد آنہا	ڈوارک خانہ را اشند مسند آرا
ز روئی خانہ دامادی بیاید	ڈوارک خانہ میفر موو مسند
سٹھاہ در عشق نام غوث اعظمؓ	کران قربان زر و مال آس ہر دم
ز جودش حاتم طائی ممنونہم	بہ عالم جود ناوک گونہ گونہ
سٹھاہ چھوک جود و داوس دولت	وجود و حاتم از جودش چھو ٹھومت
کرکِ امداد اہلِ حسنتران کیاہ	کر دل شاد و غمگین خاطران کیاہ
بہ علم و حفظ و عقل و یاد مولا	بہ عہد خویشتن نم آس یکیت

بگفتا - جای او باشاہ بغداد
خدایا کر منور مرقد او
بہ غوث دین سو مرقد کو تہ خوشبو
و نوم از حجت دل در حجبہ نامہ
بہ ہرم می مشکہ عنبر آمہ حن مہ
زمانہ ایہ کہ ز شاہ باد دل شاد
بہ را نی ایہ شاید می کرم باد
ز روی معذرت از ذات یزدان
برای من بخواہد عفو عصیان

پہ نکتہ باکمال بہوش جان بور
محمد عشق محمد مصطفیٰ زراہ
کنوا اے طالب حق بادل سوز
بہ دل لتنی حب احمد براوتُ جھوی
پس زٹی زراہ عرفان ناوتُ جھوی
نرت بجنہ تخلق دیم برایا
نسنزی تہ عشاق خدایا
کرتُ انوار شاہ دو شمس بولیس
کرتُ انوار بو ظاہر ازدویش

بوجھوس در بحر عصیان غرق گوسُت	بہ چاہ غافلی از فرق پویسُت
بہ کراسوم ونتُ این قصہ بارا	یکو مداح پا نے حق تعالیٰ
دلوم لیکن برای عفو عصیان	امی سینتن گرہمنا کار آسان
بیوریم نا عشق آن سلطان بطحا	بعشق لو گرہم تیھو جان شیدا
وچھپت این نامہ خوش گے یلہ میانی	خدا تھاون بہمن خوش چا ودانی
بہ چھوم اکہ دستاہ مشفق برادر	خیالن میانی سینتن برابر
دنانی لتس محمد لطف اللہ ناو	وچھت این نامہ تم کوتاہ بروی چاو
خدا تھاون ہمتس دایم سلامت	برادر میانو حسین منطقی ہت

مناجات بدرگاہِ قاضی الحاجات

خدا وندا کرتُ تہ ای پیدہ عالم	زمین و آسمان و عرش اعظم
زمین و آسمانک تہ ای خدا چھوک	کلوک تہ ای کل کلوک تہ ای مدعا چھوک
کرتُ تہ پیدہ نور پاک احمد	دلوتُ تہ رتبہ از جملہ بجید
بعث سرہ تہ سارنی پیٹ افسری لتس	تہ بخشت سروری تہ مہتری لتس
جمالِ خویش کوی آیکنہ کر ختن	احدا احمد کنوی پانے گرز ھتن

بو عالم بہ نہ کالو بندُ غار راہ
ہتندوی عشق دونون عالم گاتس
زمین و آسمان تخلق کوی جھبیا ہتس
بتندہ عشق عالم الگو ہستو
بتندہ عشق ادم کو المظہر
بسم

بتندہ عشق حور شیرین سیکاہ
بتندہ عشق نور ازلی سینیک ماہ
بتندہ عشق سرگرتنن انہ الحکتس
بتندہ عشق اوسر کتن بایتس
بتندہ عشق سرگرون سکانی
بتندہ عشق عشاقن چھبی

بتندوی عشق عشق چھونشانی
بتندوی بیابان چھو نج ایمان
بتندوی حب کرانتسی گزخت جھوی و صبر خانان
بتندوی حب عاشقن چھوی احمد علیہ ایمان
حب اران حب احمد جان احمد علیہ الجان
ھچو سیاران روشن سکید پھونتیاب
سین الرحب الوراہ مرکس سید و بیس بل
شکاہ پنزکلیس کلمت تکرکو بیس جل
ریتن دل باب

نعت شریف در مدح درود حضور

پیٹھ یامتہٕ دِلس منز عشقہ شعل
زِ خاطر گوژھتھ کفرک گچھ دور

زِ چھس دولتِ وصلِ خدا لس
زِ چھس تم مراد چ وتھ لبی زود

زِ چھس سرکڈن سوئی ہدایت
اَدے عشاقنی روٗتس کنوی چھوی

یہوی حب عارفن ہند باغ و گلشن
ہوی حب بہتر از فردوسِ اعلیٰ

یہوی حب چھ گی خزانن ہند خزانہ
یہوی حب وصفِ پاکِ ذاتِ داوار

گرہ چھی ایمان و عرفان کرنہ حاصل
یمس آسینہ دردِل عشق آمناہ

آسی عشقِ نورِ مصطفیٰ می
تہندہ مایہ جان پُرنور کرتم

تہندہ مایہ خاطر شاد تھاوتم

مجنون یا عشقہ ہر سوٗ ہی تہ مشغول
سیٹھن لسن چاٹھ و دل نور علیٰ نور

سیٹھن حاصل بیہ ہر مدعا لس
بدُنیاد بعقبیٰ روُد خوشنود

تھدیو از عرش لسن یا بہ نہایت
یمس نشہ لسن و چھان تم لُسن کنوی چھوی

ازیں رہ پارسی لسن تم چھہ واتن
لقا اللہ منز میسر تہ مہیا

یہوی حب چھوی خزانن ہند لشانہ
امی حب زہ عالم گے پدیدار

اگر عشقِ نبی آسینہ دردل
براہِ اصل کرواتی چھو گراہ

دل و جانس اندر کرتم عطا می
تہندہ راہ یہ دل مسرور کرتم

تہندہ مایہ دل آباد تھاوتم

صد بار می کھوز منز شوقی محمد مہ فیض
صد و نشاندہ جان ییر مرش
منور کرتھ ضیاء نشاہ محفوظ تھاون مہ
رتب باسیوا محفوظ کھاون
حبیبہ مصطفیٰ اسہ شکاہ محفوظ مہ تھتوس نفاتی
شنا باید انسان دامن لگاتی
محبوب پادشاہ اولیاء زور
شکاہ نور و ضیاء زور
دیس تھتوس عرش و فرش وراوان
ولا یہ ری پڑھاں جھوی ہراں
فراق و غم شوق و ذوق ہراں
با صد حضور دل در دو
زہ با مشکل دیدو
ری ضمہ

درود دل یاد دوا درود حضور
جان یار اشفا درود حضور
یا الٰہی رسان زا ہر دم
تحفۂ مصطفیٰ درود حضور
از خواہشات زبان

عشق و غم از حضور
بچہ شود غم زدا درود حضور
خوان ہر دم بصدق دل دایم
در صباح و مسا درود حضور
بہر تعظیم سید الکونین
خود بخواند خدا درود حضور

تقریظ از جناب مولانا مولوی اسد اللہ صاحب سالک کاشپورہ پیم ہٹا

مبارک نامہ گلزار مدینہ
نوشتہ خامہ گلزار مدینہ
نمودہ پیر سید افضل اکنون
کہ طبعش از فنون شعر موزون
بکشمیری زبان شیرین چو قندست
دوائی سود مند دردمند است
گر طبعش سبق از جد گرفتہ
بیان پر اثر از جد گرفتہ
ہمایون آنکہ خواند صبح و شامش
شود خوشبو دل و جان و مشامش

۱۲۹۶

از سر صدق دمبدم خوانند
مثنوی کامیاب در ہر باب
شافع ہمچو من گنہگار ے
گر کنون ز امتش غریم لیک
از دو عالم مرا بصدق روان
روی بر نور سرور عالم
چشم دارم کہ چشم تاریکم
عاشقو عشق یدژہ چھوی کابل
شاہ لولاک ژہ بنی معشوق
دل کبابن ئہ لولہ بیمارن
از بلیات و آفت دوران
یدژہ بے برگ چھوک مہ رگنیھ وڑ
کیازہ چھوک ماندہ بہر لاچاری

ہر ملک بر سما درود حضور
چون بخوانی لبسا درود حضور
پیش حق شد مراد درود حضور
میکنند ز آغنیا درود حضور
مقصد و مدعا درود حضور
خواب می ہاوہ دہ درود حضور
میکند پر ضیا درود حضور
اوہ چانوی غذا درود حضور
یدپرک دایما درود حضور
کیاہ دوا چھوک سوا درود حضور
می نماید رسا درود حضور
بے نوا را نوا درود حضور
پرنہ چھوی کیمیا درود حضور

ہمیشہ

شاہ سینک اگر گدا آسک
یدپرک افضلا درود حضور

گلزار مدینہ

شدہ مرقوم گلزار مدینہ
بنعت و وصف سردار مدینہ
اسد کردہ طلب تاریخ تصنیف
بتحسین و بتعریف
سر باشد لائق گلزار مدینہ
مبارک وصف گلزار مدینہ
مبارک سال چہ
شدہ از الفاظ احسن
سخن معنی و الفاظ گلزار مدینہ
بود در حل چہ مشکلات گلزار مدینہ
بہ پیش سرور چہ شناخت لائق گلزار مدینہ
سر تاریخ چہ کتب گلزار مدینہ
سن افضل چہ ۱۲۵۰ گلزار مدینہ

فیضِ نعت در [illegible] کشتِ نظمش
[illegible] تصنیف در زبان و نحو [illegible] نظمش
عشق در دو است [illegible] اندریں [illegible] سنجی
رابط و ضبط است [illegible] ردیف [illegible]
سادہ بندی و قافیہ [illegible] ترتیب [illegible] حروف
[illegible] معانی ترتیب [illegible] تمیز
حاصل [illegible] وصف این بیان عزیز

قطعۂ تاریخ از جناب فطرت

میر افضل نژادِ پاک نہاد	عاشق دردمند زاہل وداد
گہرِ صاف درجِ منطقی است	شعر گوئیش ارث از اجداد
نو گل گلشن سخن گوئی	زین چمن رستہ سرو کی آزاد
پدر او کہ فاضلِ عصر است	در سخن سنجیش چہ خوش استاد
جوہر زبدۂ ز آلِ علی است	مدح پرداز سید بغداد
کرد تصنیف قصۂ سہراب	بفصاحت چہ خوب قابلِ داد
طوطیٔ نغز گو ز خوش طبعی	بزبان وطن چہ رونق داد
طبع فطرت ز دیدنش شد شاد	فکر تاریخ طبع او افتاد
مخبر عشق آمد ۱۳۵۰ھ از ملہم	سال تحریر این خجستہ سواد

قطعۂ تاریخ از جناب مولینا حیرت کاملی

نور بر دیدۂ دبیر د نور العین	افضل منطقی منیر ضمیر
گوہر معدن فضیلت و علم	گلے از گلشن صفا تنویر

[illegible] وصف ازین بیان [illegible]
ہست [illegible] ازین [illegible]
عاشقانہ [illegible] منیر
نعت و مدح نبی [illegible] از حیرت
خوانندہ دل [illegible] چون شیر
بہر تاریخ لفظ [illegible]

۴۷

دامن نظم [illegible] گل
نغمۂ شب بلبل [illegible] ۱۳۵۵

تقریظ منظوم از جناب مولینا عاشق فاروقی دہلوی

دریں ایام گلزار مدینہ
بیں منظوم مرغوب و مطبوع
بصبح و شام گلزار مدینہ
دلوں عاشقوں درد و ذوق [illegible]
بخاص و عام گلزار مدینہ
بیں مرغوب و محبوب [illegible]
شوق پیغام گلزار مدینہ
محبوب دل و جان
دیوں آرام گلزار مدینہ

یقیناً عاشقانِ را مرہم جان
سپن انام گلزار مدینہ
دلوک مقصد کڈوم می پاکذاتن
وچھن تم یام گلزار مدینہ

زبر آلام گلزار مدینہ
سپن مشہور تہ منظور ہر سو
دسبلہ آم گلزار مدینہ
زہاتف ناویت آو مخبر عشق

مبارک مؤمنن تہ خوش عقیدن
بشہرو گام گلزار مدینہ
گژھن مسرور تہ خوشنود احباب
زناظم نام گلزار مدینہ

ونان ہاتف یی تاریخ طبعش
چہ جوشِ الہام گلزار مدینہ

تقریظ از جنابِ مصنّف کتابِ ہٰذا

آفرین صد آفرین از یمنِ امداد خدا
نام گلزار مدینہ آمدہ این نامہ را
منبع عشق محمدؐ بیگمان این نامہ شد
مخبر عشقش بنامِ نامہ ام گفتا سروش
ہر کہ خواند این مکرّم نامہ را او از خدا
ہر کرا جا گیر شد در جان و دل عشق نبیؐ
سعی کامل بہر طبعش کردہ آمد در جہان
مشتہر ہستند در گیتی بنام و ہم بکام
یاالٰہی ہر دو را کن صحتِ کامل عطا
بہر طبع این مکرّم نامہ باہم دو داد

قصۂ ہبہاب شد در عشق شاہ انبیاؐ
ہر کہ با صد شوق خواند پارہ سازد جامہ را
چون بعون ایزدی عنبر فشانم خامہ شد
ہوش و ل پیدا کن و کش پنبۂ غفلت ز گوش
گر بخواہد زود یابد دولت عشق و صفا
مرحبا گو مرد را شد شیخ و برناو صبی
از غلامِ محمدؐ ہم محمدؐ نور جان
باد دایم زندہ نام شان الٰہی مستدام
خیر دارین عزّت و ایمان حصول مدعا
سعی وافر می نمودہ ہر دو را دل شاد باد

فہرستِ کتب

سال طبعش چون بجستم از درِ خیر الانامؐ
مرشد عالی بگفتا - آمدہ منظور عامؐ ۱۳۵۸ھ

نعتیہ و غیرہ

نام کتاب	قیمت	نام کتاب	قیمت	نام کتاب	قیمت	نام کتاب	قیمت
گلشنِ نعت	۰۲ر	اعجاز غریبہ یعنی مجموعۂ		گلدستہ منقبت	۱ر	معراجنامہ کلاں	۵ر
گلبنِ نعت	۰۲ر	معجزاتِ رسول اکرمؐ	۵ر	حدیقۂ نعت	۰۱ر	محرم نامہ حصہ اول	۰۱ر
گلدستہ نعت	۰۲ر	معجزۂ یمن	۶ر	کاشر درود وسلام	۱ر	؍؍ ؍؍ سور قیامت	۰۱ر
گلزار نعت	۰۲ر	گلدستہ انوار	۵ر	شمایلِ شریف	۰ر	؍؍ ؍؍ ؍؍ ۳	۰۱ر